JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1854. Woensdag 18 October. N°. 83.

Prijs per kwartaal voor *Batavia* ..... f 12.50
» » » » *Java* ..... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ..... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is ZESTIEN CUITEN voor de VIJF WOORDEN; behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Publicatie.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den raad van Nederlandsch-Indie gehoord:

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten*,

dat Hij, na het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie te hebben gehoord, heeft goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Kragtens artikel 466 van het Burgerlijk wetboek en artikel 89 van de algemeene bepalingen van wetgeving,

onder nadere goedkeuring des Konings,

art. 441 en 466 van het Burgerlijk wetboek,

art. 849 van het wetboek van koophandel,

art. 22 en 23 van de bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving,

en alle verdere bepalingen, buiten die wettelijke verordeningen, zoodanig te wijzigen of uit te leggen,

dat de weeskamers en boedelkamers in Nederlandsch-Indie, het collegie van boedelmeesteren en het sequestraat te Batavia zoowel als de agenten of gecommitteerden van die collegien, als eenige belooning voor het van den eersten Januarij 1855 gevoerd beheer, slechts dallen mogen genieten;

Art. 1. Een en een half ten honderd over alle gelden, welke bij of na den aanvang van het beheer worden gevonden of overgenomen.

Art. 2. Een en een half ten honderd over de waarde van alle roerende en onroerende goederen, effecten en geldswaardige papieren, welke bij of na den aanvang van het beheer worden gevonden of overgenomen, voor zooverre die voor de regthebbenden worden aangehouden.

Art. 3. Drie ten honderd over het zuiver bedrag van de bij of na den aanvang van het beheer gevonden of overgenomen wordende roerende of onroerende goederen, voor zooverre deze verkocht worden; in welk geval de bij art. 2 omschrevene berekening geene plaats zal vinden of zal worden herroepen.

Art. 4. Drie ten honderd over het zuiver bedrag van de bij of na den aanvang van het beheer gevonden of overgenomen wordende effecten en geldswaardige papieren, voor zooverre die ingevorderd worden; in welk geval de bij art. 2 omschrevene berekening geene plaats zal vinden of zal worden herroepen.

Art. 5. Drie ten honderd over alle inkomsten, welke na het aanvangen beheer ontvangen worden.

Art. 6. Twee ten honderd van alle uitgaven, welke gedurende het beheer gedaan worden.

Ten tweede: Den termijn voor den ingang der algemeene toepassing van dit voorschrift, vast te stellen op 1° Januarij 1855.

Enz. enz. enz.

Gelast en bevolen, dat alle hoofden en lagere collegien en autoriteiten, justitiëele en administratieve, hetzij voor zooveel hen aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige ooglooking of aanzien des persoons.

Gegeven te *Buitenzorg*, den 13 October 1854.

DUYMAER VAN TWIST.

[Staatsblad n°. 79.]

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal.

De fungd. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 13 *October* 1854. [N°. 1].

[Staatsblad N°. 77.]

Gezien, enz.

De raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen hetgeen volgt;

1°. Om de belasting te betalen, uitgeschreven bij artikel 2 § *b* der publicatie van den 28 Maart 1854, (Staatsblad No. 17), ter erlangung van Nederlandsch-Indische zeebrieven voor in den vreemde gebouwde schepen, moet men zich, onder overlegging der betaalde vendurekening of van den taxatiebrief van het schip, waarvoor een zeebrief wordt aangevraagd, vervoegen te Batavia bij den directeur der middelen en domeinen, en elders bij het hoofd van het gewestelijk bestuur.

2°. Door hunne tusschenkomst wordt alsdan verleend eene ordonnancie van storting in duplo, voor het bedrag der belasting, om te worden voldaan bij den ontvanger van 's lands kas, die eene expeditie der ordonnancie, na betaling voor voldaan geteekend, terug geeft aan belanghebbende, om te kunnen worden overgelegd bij het verzoek om eenen zeebrief.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:

De fungd. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

Bij koninklijk besluit van den 26sten Julij 1854 no. 62, is *Carl Stephan Veth* (blanc) wonende te Batavia), voor het vervolg ontheven van de smet van eerloosheid en al de gevolgen van dien, welke alsnog op hem rust, uit kragt van een arrest van het provinciaal gerechtshof in Noord-Holland, van den 22sten November 1844, waarbij hij tot correctionele straffen is verwezen.

Ontslagen:

Eervol, als adjudant van den Gouverneur-Generaal, de kapiteinluitenant-ter-zee bij het indisch secretaire zeewezen, directeur van het hydrographisch etablissement op *Onrust*, *N.* baron *Ganeneb genaamd Tengnagel.*

Benoemd:

Tot adjudant bij den staf van den Gouverneur-Generaal, de luitenant-ter-zee der 2 klasse bij Zr. Ms. zeemagt jhr. *H. Quarles van Ufford.*

Civiel Departement.

Ontslagen:

Uit zijne betrekking, eervol, onder toekenning van wachtgeld, de assistent-resident van Sumenap, residentie Soerabaya, *C. S. R. Wijnmalen.*

Benoemd:

Tot assistent-resident van Sumenap, residentie Soerabaya, tevens voorzitter van de raden van justitie van Pamekasan, residentie Madioen, *N. A. F. Arriens.*

Goedgekeurd:

Dat door den directeur der Cultures,
Bij het cader der Landelijke Inkomsten en Cultures,

Is verplaatst:

Uit de residentie Preanger Regentschappen naar de residentie Cheribon, de ambtenaar der 3 klasse *C. Tegart.*

In de residentie Kadoe, de benoemde controleurs der 3 klasse *W. P. Hoogeveen* en *J. H. Geesdorp.*

In de residentie Japara, de benoemde controleur der 3 klasse *J. W. E. de Sturler.*

In de residentie Banjoemaas, de benoemde controleur der 3 klasse *R. M. van Olden.*

In de residentie Bantam, de benoemde controleur der 3 klasse *A. J. L. de Witte van Haemstede.*

In de afdeeling Pajitan, de benoemde controleur der 3 klasse *F. H. Boëre.*

In de residentie Pasoeroean, de benoemde controleurs der 3 klasse *H. van Duivenbode Varkevisser* en *W. P. K. L. de Vogel.*

In de residentie Tegal, de benoemde controleur der 3 klasse *T. Meijer.*

In de residentie Cheribon, de benoemde controleur der 3 klasse *M. J. Brugman.*

In de residentie Samarang, de benoemde controleur der 3 klasse *J. B. Westenberg.*

In de residentie Bagelen, de benoemde controleur der derde klasse *P. F. Wwetthoff.*

In de residentie Bezoekie, de benoemde controleur der derde klasse jhr. *C. J. L. Goldman.*

In de residentie Preanger Regentschappen, de benoemde controleur der derde klasse *W. D. Schiff.*

Bij het Personeel der Kanseloultuur,

Is Geplaatst:

In de afdeeling Krawang, de benoemde assistent der eerste klasse *G. J. Tertuijn.*

Goedgekeurd:

Dat door den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden,
Bij de Subcommissie van onderwijs te Makasser,

Is ingetrokken:

Op zijn verzoek, de benoeming van den heer *W. L. Mentzen*, tot lid.

Is Ontslagen:

Op zijn verzoek, als [illegible] van [illegible], de heer *W. J. H. W. Boers*, als lid.

Is Benoemd:

Tot lid, de heer *A. W. Bethbeder.*

Verleend:

Een verlof naar Nederland, voor den tijd van één jaar, aan *I. Keijser*, opzigter der eerste klasse bij den waterstaat en 's lands gebouwen te Tjilatjap, en zulks buiten bezwaar van 's lands kas,

Militair Departement.

Bij de Geneeskundige Dienst

Overgeplaatst:

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Saparoea, de officier van gezondheid der 3 klasse *J. L. G. le Rutte*, thans te Samarang.

Bij het garnizoens hospitaal te Amboina, de officier van gezondheid der 3 klasse *J. W. E. Arndt*, thans te Samarang.

Geplaatst:

Bij het groot militair hospitaal te Samarang, de officieren van gezondheid der 3 klasse *J. F. H. Hartsteen* en *J. R. Hessig*, beiden thans te Batavia.

Overgeplaatst:

Als 1e commies bij het hospitaal te Willem I, de opzienersmeester bij het hospitaal te Weltevreden *G. H. Gerdes*, militair ambtenaar der 3 klasse.

Als opzienersmeester bij het hospitaal te Weltevreden, de 1e commies bij het hospitaal te Willem I, *P. F. Hedderich*, militair ambtenaar der 3 klasse.

Advertentiën.

Vertrek der Overland-Mail in October.

Het vertrek zal plaats vinden op den 28sten. De stalling der brievenpakketten aan het Postkantoor te Weltevreden is bepaald op:

a. De pakketten voor Europa, Britsch-Indië, China enz. dagen voor het vertrek des avonds ten 8 ure.

b. De pakketten voor Banka, Palembang, en Riouw twee dagen voor het vertrek des morgens ten 8 ure.

Verponding over 1855.

De directeur van 's lands middelen en domeinen herinnert, dat de verponding over den tweeden termijn des loopenden jaars moet worden voldaan vóór den laatsten December aanstaande; zullende tot dat tijdstip [illegible] voor zooveel betreft de residentie Batavia, dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, worden gevacceerd ten kantore van den algemeenen ontvanger te Weltevreden.

Achterstalligen in de betaling der verponding over vroegere jaren worden tevens aangemaand, ter voorkoming van moeijelijkheden, hunnen achterstand spoedig aan te zuiveren.

De resident van Kediri maakt bekend, dat op Woensdag den 8 November 1854, des voormiddags ten 10 ure, ten zijnen kantore, op [illegible] aanbesteding zal worden gehouden voor den uitvoer der producten uit de binnenlandsche pakhuizen, uit den zoogt van 1855, levens met het vervoer van zout, vóór den tijd van een jaar, ingaande met primo April 1855 en eindigende met ultimo Maart 1856, breeder omschreven in de *Industrie Courant* van den 28 Augustus 1854, No. 67, echter alsnu zonder toekenning van vooruitzicht, met toekenning van 5 pCt. spillage op het zout.

Vendutiën.

Op Donderdag 19 October, tegen 2 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Zaturdag 21 October, voor het commissiehuis te Meester-Cornelis.

Op Maandag 23 October, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag 24 October, voor het commissiehuis van *Vaupel & Co.*

Op Vrijdag 27 October, voor het commissiehuis van *Esthen & van Walsheim.* (Zie Advertentie No. 1003).

Uwe reizen uit den Kosmos. (*vervolg.*)

II.

Hugo burggraaf Lunan, stamde af van een oud en trotsch geslacht in Engeland, en telde onder zijne adelijke voorouders menigen lord van historische vermaarheid, menigen grimmigen baron, wiens zwaard steeds vooraan in den strijd had geblonken. De portretten dier voorouders hingen alle op eene lange rij in de oude ridderzaal, — sommige in bruin met goud gestikt costuum, — anderen met halskraag, borstharnas en helm van gepolijst staal, — nog anderen in volle wapenrusting, met ligte, blinkende schakels, die tegen geen ernstig toegebragten slag bestand schenen; gezamenlijk hadden ze een krijgshaftig voorkomen, en men behoefde slechts ter loops die portretten aan te zien, om uit de vastgeslotene lippen en gefronste wenkbraauwen van schier elk personaadje op te maken, dat de Lunans krijgslieden waren, die meer van slagen dan van woorden hielden, liever van leer trokken, dan praatjes te maken.

Dat was ook inderdaad het onderscheidene karakter van hun geslacht geweest, doorgnans gebruikten zij hun zwaardknop als zegel, en teekenden met een merk. Maar desniettemin werden de Lunans aanzienlijk; want in hunnen tijd waren hun sterke arm en de benden, die hen in het veld volgden, te kostbare zaken, om geen invloed te verwerven. Een dier familie was markies, een ander graaf geweest; maar vermits hunne titels zich tot regtstreeksche erfgenamen bepaalden, gingen ze te niet, terwijl het burggraafschap afdaalde tot op den tegenwoordigen pair, die al de trotschheid en stijfhoofdigheid van zijn geslacht erfde.

Hij geleek hun ook daarin, dat er bloed aan zijne handen kleefde; niet het bloed van een vijand, maar van iemand, die zijn liefste vriend was geweest, en dien hij dwong te duelleren wegens een boertig gezegde, dat hij als een affront geliefde te beschouwen. Sir Jaspar Hyde verdroeg alles, totdat men hem verweet een blooddard te zijn; toen duelleerde hij, en viel door Lord Lunan's hand.

Onder die krijgshafte groep bevond zich echter één portret, dat slecht bij zulk gezelschap scheen te passen. Tusschen de oudere portretten, en met een vreeselijken krijgsman aan weêrszijden, hing het afbeeldsel eens monniks, dat evenzeer in gelaatstrekken als in kleeding van zijne buren verschilde. Het gladde, baardelooze gelaat droeg de fraaije kleuren eener vrouw: donker hemelsblaauw waren de oogen, schoon, maar geheimzinnig van uitdrukken, en, had men de monnikskap kunnen afnemen en door lange meisjeslokken vervangen, dan had broeder Anselmus voor de burggravin eens woesten krijgsmans in zijne nabijheid kunnen door gaan. Glimmend zwaard noch puntige speer, flikkerende helm noch golvende pluim waren op dit schilderij aanwezig; de zwarte monnikspij sloot met een koord om zijn middel, en een lange staf hield hij in de hand, alsof hij een pelgrimstogt deed. Toch bezat het schilderstuk eene bijzondere voortreffelijkheid. De oogen van broeder Anselmus moesten den kunstenaar dier ruwe eeuw hebben bezield; want ze scheenen één blik des aanschouwers, werwaarts hij hem ook wendde, te volgen, en wanneer men er in keek, was het als of ze spraken. Al de overige beeldtenissen stelden stoutmoedige mannen voor, maar dat van broeder Anselmus vertoonde iemand, die *sich bewoog*.

Nabij de ridderzaal woonde een oud man, dien de meeste lieden in den omtrek voor bijgelovig hielden; deze zei gewoonlijk, dat het bedoelde beeld voor hem vol beteekenis en waarheid was; dat broeder Anselmus tot hem sprak, en zeide: 'Gij zijt de eenige bedevaartganger naar een ander land; al degenen, die ge hier in het rond ziet, zijn krijgslieden der aarde, en moeten altijd hier vertoeven.' Daar om noemde men den ouden Ralph een gek; maar hij beweerde steeds, dat, indien broeder Anselmus een monnik was geweest, men zich niet moest verwonderen dat hij preêkte, en dikwijls bragt hij de bedienden in de zaal zijne vroegste en beste vruchten, op dat ze hem maar vergunden een uur alleen te blijven staan vóór broeder Anselmus beeld,

Advertentiën.

Bevallen van eenen ZOON, *M. L. Beer, Persijn.*

BANDONG, 9 *October* 1854. (1599)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, *A. Esiorc*, geliefde echtgenoote van

(1601) A. M. VAN DER ZAHEMSZ.

REMBANG, 10 *October* 1854.

Op den 4 Julij jl. overleed, in den ouderdom van 72 jaren, mijn geliefde vader *F. A. de Bruin*, predikant te Angeren in Gelderland.

(1604) S. A. J. DE BRUIN.

SOERABAYA, 11 *October* 1854. 1 luit. der inf.

VENDUTIE

Op Maandag den 23sten October 1854,

voor het Commissiehuis van **John Pryce & Co.**,

van eene partij Lijnwaden, wit Garen, Bindrotting

en ten 11 ure precies van

een Aandeel in de Nederlandsch-Indische Stoomboot-Maatschappij.

(1622)

VENDUTIE

op Dingsdag den 24sten October 1854,

voor het Commissiehuis van **Vaupel & Co.**

van Katoenen Doeken, Sarongs, Rood Garen, Ongebleekt Katoen, IJzerwerk, Timmermans Gereedschappen, Patjols, Kramerijën, beschadigde Spijkers, enz. enz.

(1612)

Op de Vendutie van Woensdag den 25 October e. k., zal mede worden verkocht:

33 balen Adrianopel Rood Garen,

2 prachtige Porceleinen Tafelservicien voor 36 personen,

fijne Mans Sokken, Flanellen Hemden, Kinder Kousen, Engelsche Parfumerien, diverse Provisiën, en

200 vaatjes pas aangebragte Boter.

(1619) GEBR. ROSELJE & Co.

VERKOOP VAN LAMPEN.

Op de vendutie van Woensdag den 25 October aanstaande zullen door de ondergeteekende publiek en zonder reserve worden verkocht:

60 paren fraaije bronzen Eng. Tafellampen en 50 stuks dito dito Hanglampen,

benevens waarlooze Ballons, Onderschotels, enz.

(1617) GEBR. ROSELJE & Co.

VERKOOP VAN BRUSSELSCHE MEUBELEN.

Op Woensdag den 25 October aanstaande, zal voor het Commissiehuis van de ondergeteekenden, voor rekening van belanghebbenden, publiek en zonder reserve worden verkocht:

eene factuur Brusselsche Meubelen,

bestaande uit Mahonijhouten Kasten, Wasch-, Speel- en Ronde Tafels, Commodes, Secretaires, een Ameublement, enz.; een en ander door zeewater beschadigd, aangebragt door het Fransche schip *Coquimbo*, kapitein *Wannebroucq*.

Daags voor de Veiling te bezigtigen.

(1618) GEBR. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

op Vrijdag den 27 October 1854,

voor het Commissiehuis van

LOURAN & VAN WALCHREN,

van beschadigde Witte en Ruwe Katoenen en Wollen Dekens, eene partij beschadigd Holl. Schrijf- en Pakpapier, diverse Verfwaren in blikken en vaatjes, Gedroogde Groenten in blik, Bessen Genever, Likeuren, Maagbitter, Haut Sauterne, Rozijnen in doozen, Meel in blikken van 15 pond, Gedroogde en versuikerde Vruchten, Ansjovisch in stopflesschen, enz. Wagen- en Bendi Tuigen, enz. Pleetwerk, als ook Boslemmer Messen, diverse IJzerwerken en andere Koopmansgoederen.

(1608)

VERSCHE SAMARANGSCHE BESCHUIT.

te bekomen bij

(1624) W. JACOBSEN.

Toko te Tjandjoer.

Verkrijgbaar:

Een Etenstafel met Negen Inlegbladen,

Massief Mahonijhout. (1605)

ROTTING STOELEN

in verschillende Soorten, bij

(1625) W. JACOBSEN.

PAS ONTVANGEN:

Haantjes- en Valkenbier, Goudsche- en Leidsche Kazen, Hammen, Boter, enz.

(1607) LOURAN & VAN WALCHREN.

Samarangsche Bendituigen,

op nieuw ontvangen bij

(1626) W. JACOBSEN.

De Ondergeteekenden hebben steeds in voorraad

Alle soorten BRILLEN,

zoowel met gekleurde als witte Glazen.

(1593) VAN RIET & TER GOUW.

ITALIAANSCHE SNAREN

voor **Viool, Guitar, Violoncel** en **Alt.**

Bij

(1594) VAN RIET & TER GOUW.

Met de laatst aangekomene Schepen hebben de Ondergeteekenden op nieuw ontvangen:

Een groot assortiment massief **Mahonijhouten Meubelen**, bestaande hoofdzakelijk uit **Ameublementen** voor Salons en Boudoirs, **Spiegel-, Linnen-, Hang-** en **Boeken Kasten, Eet-, Speel-, Canapé-** en **Wasch Tafels**, groote **Fauteuils, Zieken Stoelen, Consoles, Knapen** met Marmeren bladen, **Piano Tabouretten**, groote **Toiletten. Buffetten**, enz. Voorts **Spiegels, Schilderijën, Zadels**, Parijsche **Kinder Wagens**, wit Porceleinen **Eet Servicien**, superieure Engelsche **Scheermessen** die bij den verkoop worden geguarandeerd.

Prachtig **Pleetwerk**, aan zilver gelijk en nimmer rood wordende, als: **Groenten Schalen, Olie-** en **Azijn-, Likeur-** en **Zuur Stellen**, groote **Ovale Bladen** van 24, 26 en 28 duim, **Blakers**, enz.

Wagen- en **Bendi Lantaarns, Klokken** met Orgel muziek, groote **Pendules** en **Candelabres, Tafel-, Hang-** en **Muurlampen.**

Groote **Brandwaarborg Kasten.**

Een Europesche fraaije **Vis a Vis** (Victoria).

Een Europesche fraaije **Handchais.**

Een partijtje supra fijne **Rhijnwijn.**

Prima kwaliteit **Eau de Cologne.**

Losse en Gezette **Brillanten**, waaronder **Haarpennen**, Stellen **Knoopen**, zoo voor Heeren als Dames, **Broches, Oorknoppen** en **Ringen.**

Bij contante betaling, d. i. voldoening bij de levering, geniet men een aanzienlijk rabat.

(1540) GEBR. ROSELJE & Co.

NOTEN,

à *f* 1,— de Honderd Stuks, bij

(1532) COSTER.

OP NIEUW ONTVANGEN:

eenige van de alom gunstig bekende

IJzeren bekleede Armstoelen,

welke door het aanbrengen van een verlengstuk en het naar verkiezen hooger of lager stellen van den rug in een uiterst gemakkelijk rustbed worden herschapen.

Door derzelver betrekkelijke ligtheid en weinige omvang zijn ze bij uitnemendheid geschikt voor Officieren te velde en Reizigers.

(1541) GEBR. ROSELJE & Co.

REVALENTA ARABICA

van

BARRY DU BARRY & Co., te Londen.

Hoofd-Dépôt voor Batavia, de heeren VAUPEL & Co.

(961)

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY

hebben eene bewonderenswaardige genezing veroorzaakt van eene verswering, welke door de geneesheeren en heelmeesters voor ongeneesbaar werd gehouden. Robert Palett, een zeevaarder, te Wolsoken bij Wisebach, had eene gevaarlijke verzwering in den arm. Hij had twee jaren lang in een buitenlandsch hospitaal, en nog geruimen tijd in een ziekenhuis in zijne woonplaats gelegen, zonder dat men hem had kunnen genezen, zoodat hij ten laatste opgegeven en voor ongeneesbaar verklaard werd; doch gedurende eenigen tijd de zalf en pillen van Holloway gebruikt hebbende, werd zijne wonde geheel genezen, en zijne gezondheid hersteld. Dit kan worden betuigd door den heer Abraham Catlin en andere aanzienlijke inwoners van Wolsoken.

De Prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes Pillen à ..... *f* 1,—, *f* 3,— en *f* 5,—
Potjes Zalf à ..... - 1,—, - 3,— » - 5,—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthoffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

TE KOOP

Twee Erven bij

(1600) BLOEM.

TE KOOP

Twee Hardloopende

BENDIEPAARDEN.

(Makassaren).

(1585) LANGE & Co.

TE KOOP

Een **IJzeren BRANDWAARBORG-KAST** met geheime Sluiting, zeer geschikt voor huiselijk gebruik.

Te bevragen en te bezigtigen bij

(1595) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Wordt te Koop aangeboden, een zoo goed als nieuwe **BENDI** met **Engelsche** veren.

(1596) Adres LANGE & Co.

TE HUUR

Een Huis op Kramat, adres

(1603) W. DE VAL.

TE HUUR

Het Huis, gelegen op den nieuwen weg van Tana Abang (Kebon Sirie), bewoond door den WelEdel Gestr. heer *H. J. C. Hoogeveen*, te aanvaarden den 15 November aanstaande en te bevragen bij

(1611) J. J. VAN DEN BIESEN, qq.

TE HUUR

Een ruim **HUIS** te Meester Cornelis, digt bij de School. *f* 75.

(1589) LISSOUR.

TE HUUR

Eene **STEEN-** en **KALKBRANDERIJ.**

Te bevragen bij

(1586) M. DE LEON, qq.

---

om het voorwaarts te zien glijden — want de schilder had zijn werk zoo wonderschoon verrigt, dat de monnik altijd in beweging scheen — en hem over goede, heilige zaken te hooren prediken.

III.

Wie was nu die broeder ANSELMUS, en hoe kwam het dat hij zoo weinig geleek naar zijne krijgshafte baren, zijn vader en zijn oom, tusschen welke hij geplaatst was?

Broeder ANSELMUS was de zoon van een der eerste burggraven. Men had hem, naar zijnen vader, HUGO genoemd; maar hij had, volgens den regel zijner orde, een anderen voornaam aangenomen, dien van ANSELMUS. Zijn vader had, op een zijner bloedige togten buiten's lands, BERTHA, eene wees, in een klooster opgevoed wordende, gezien en tegen haren wil getrouwd; wat konden de goede zusters er ook tegen doen, terwijl Lord LUNAN met zijn volk binnen hare muren was? Zij allen hielden veel van BERTHA, die haar wederkeerig beminde, en, om haar van overlast te bedrijven, zich door hare bevende handen den witten sluijer, niet als non, maar als bruid, om het hoofd had laten slaan.

Zoo vóór het hoogaltaar met Lord LUNAN knielende, bragt zij een offer, waar geene kloosterzuster hare vrijwillige toewijding meê vergelijken kon.

BERTHA werd burggravin, en baarde den ouden krijgsman een zoon; doch niemand kon een enkelen trek der LUNANS in zijne gelaatstrekken of in zijn hart bespeuren, en Lord HUGO, die hem vruchteloos tot den wapenhandel poogde op te leiden, liet hem geheel aan zijne moeder over, om het kind naar welgevallen groot te brengen.

De burggravin had daar niet in het minste tegen; zij herdacht haar vroeger leven, en zachtaardig, als ze was, huiverde zij steeds van de bloedige verhalen, die ze moest aanhooren, en van het woeste feestgedruisch, dat haar hart pijnlijk aandeed; ook beefde zij bij de gedachte, dat haar kleine HUGO eens zulk een leven zou moeten leiden.

De zachte BERTHA voedde dus zelve haar kind op. Hij werd monnik en ging als pelgrim naar Jerusalem, waar hij overleed, na slechts weinige maanden burggraaf te zijn geweest; want de oude Lord HUGO verloor het leven in een gevecht, kort nadat zijn vredelievende zoon, door zijns moeders zegenwenschen vergezeld, de bedevaart naar het Heilige Graf had aangenomen.

Broeder ANSELMUS had zich een grooten naam van heiligheid verworven, en men zeide, dat zijn overschot langen tijd in het klooster, waar zijne moeder was opgevoed, bewaard bleef; maar bij de trotsche LUNANS werd zijn naam nooit genoemd dan spottenderwijze, en men gunde zijn portret slechts eene plaats in de zaal, om de linie van opvolging ongeschonden te houden; want de LUNANS waren te trotsch om aan de keten ook maar een enkelen schakel telaten ontbreken.

Na broeder ANSELMUS' dood gingen titel en land over op zijnen oom, den tweeden schrikbarenden ouden krijger, waar zijn schoon beeld naast hing, en de nog altijd bevallige en beminlijke BERTHA eindigde in vrede hare dagen binnen de muren van het kooster.

Maar we moeten onze oogen afwenden van die schoone beeldtenis, om ze op levende personen te vestigen. De tegenwoordige bezitter dan der heerlijkheid was, even als zijne voorvaderen, driftig, trotsch en onverzettelijk; hij had, met hunnen rijkdom, ook hunnen aard geërfd, en hoewel hij vele vleijers en vele ondergeschikten had, was er echter geen onder, dien hij vriend kon noemen; hij had zelfs den eenigen, die zulke een naam had mogen dragen, van het leven beroofd.

Lord LUNAN dacht menigmaal daaraan; hij was er wel van bewust, en ofschoon zijn hoogmoed niet gedoogde, dat iemand ontdekte wat zijn hart moest gevoelen, sloeg hij toch menigen blik op zijne regterhand, die het doodelijke schot had afgevuurd, hetwelk hij thans vervloekte en verwenschte. Maar wat konden die verwenschingen baten? De regterhand, die met de kromming van een vinger Sir JASPAR naar het graf had gezonden, vermogt met al hare kracht hem er niet uit en weer in het leven te brengen; de burggraaf moest den vloek des bloeds tot zijnen dood toe dragen.

Gelden in Leen op eerste Verband, à 7½ pCt.

Te bekomen bij het Fonds van Geëmploijeerden der Factorij van de Nederlandsche Handel-Maatschappij en bevragen bij de Factorij voornoemd. (1588)

De Heer **Schreuder** is geen generale gemagtigde meer van den ondergeteekende

(1602) D. P. KESLER.

Bandong, 15 *October* 1854.

Houder van Connossement aan Order over:

DH 924/53 }
C 80.83.98 } **33 balen Twist**

hier per stoomschip *Padang* van Singapore aangebragt, wordt verzocht zich ten spoedigste aantemelden bij

de Agenten,

(1620) B. KOPERSMIT & Co.

18 *October* 1854.

Op een kantoor te Batavia verlangt men iemand met den handel op Java bekend in staat tot het voeren der Duitsche en Hollandsche correspondentie, verdiensten naar bekwaamheden. Adres brieven franco letter K. N. bij den heer *H. M. van Dorp*, Boekhandelaar te Batavia. (1623)

Langs dezen weg maak ik gebruik om openlijk mijnen oprechten dank te betuigen aan den WelEd. Gestr. heer *W. Bakhuijs*, plaatselijk geneesheer te Cheribon, voor de aan mij gedane Operatie, waardoor ik het geluk gehad heb, van een zeer lastig gebrek ontslagen te worden, de zorg en welwillendheid aan mij besteed gedurende ik onder ZEd. Gestr. behandeling was, maken mij tot een zijner grootste schuldenaars.

(1606) P. D. E. VAN OSSENBRUGGEN.

Tjamies, den 1 *October* 1854.

Eene deftige Weduwe in eene der groote Steden in Zuid-Holland, alwaar goede Scholen en Gymnasiën zijn, wil zich gaarne belasten met het toezigt, alsmede de moederlijke zorgen over één of twee jonge lieden uit Indië, welke hunne opvoeding in het Moederland moeten ontvangen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen, onder letter E. met franco brieven aan het adres van den Adviserend Advocaat, Mr. *L. J. A. Tollens*, op Batoe Toelies.

(1590)

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zich van af 1°. dezer alhier gevestigd heeft tot uitoefening van **Handels- en Commissiezaken**, onder de Firma van **J. F. VAN LEEUWEN & Co.**

(1591) J. F. VAN LEEUWEN.

Soerabaya, 13 *October* 1854.

TONG,

Likdoornsnijder.

Gang Patjenongan. (1260)

WARNASARIE.

INDISCH JAARBOEKJE voor 1855.

Uit verschillende Residentiën de Inteekeningslijsten op bovengenoemd Jaarboekje nog niet terug ontvangen zijnde, zoo nemen de ondergeteekenden de vrijheid aan de spoedige terugzending daarvan te herinneren.

De inteekening blijft alsnog tot ultimo November, als wanneer dit Jaarboekje het licht ziet, opengesteld. Prijs *f* 5,—, buiten inteekening *f* 6,—.

(1621) LANGE & Co.

NIEUW LOTERIJ-SPEL

in 5 Klassen,

met Plaatjes en Deviezen, ad *f* 2,—, bij

(1615) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Alexandre Dumas, Illustré.

Oeuvres d'Alexandre Dumas.

1. Le Comte de Monte Christo, 2 vol.
2. Les trois Mousquetaires, 1 vol
3. Vingt Ans après, 1 vol.
4. Le Vicomte de Bragelone, 1 vol.
5. La Reine Margot, 1 vol.

En tout 6 volumes in folio, richement illustrée par *Staal*, *Bauce* et *Lancelot*, reliés en cuir.

Cette Collection se vend complète à *f* 65,— chez

(1614) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Bij tijdige terugkomst van Singapore, zal het Stoomschip *Koningin der Nederlanden* op den 25 dezer naar **Samarang** vertrekken.

Voor Passage en nadere inlichtingen vervoege men zich ten Stoomboot kantore.

(1613) MACLAINE, WATSON & Co.

Batavia, 18 *October* 1854.

Stoomschip *Ambon*.

Het Vertrek van dit Stoomschip naar **Samarang** en **Soerabaya** is bepaald op den 27 dezer.

Voor Vracht en Passage adressere men zich aan

de Agenten,

(1609) B. KOPERSMIT & Co.

18 *October* 1854.

Stoomschip *Padang*.

Het Vertrek van dit Stoomschip naar **Singapore** via **Muntok** en **Riouw** is bepaald op den 28 dezer.

Voor Vracht en Passage adressere men zich aan

de Agenten,

(1610) B. KOPERSMIT & Co.

18 *October* 1854.

BATAVIA.

Wij vernemen dat, in de 2de militaire afdeeling op Java onder de heeren officieren, eene inteekeningslijst is geopend, met het doel om den gewezen kommandant dier afdeeling, den thans gepensioneerden kolonel der infanterie *H. G. Kruseman*, uit blijk van algemeene achting, een geschenk aan te bieden, hetwelk dien hoofdofficier in Nederland zal worden uitgereikt. Men zegt dat op die lijst bereids voor meer dan *f* 1000 is ingeteekend.

— Op Zondag, den 8sten dezer kwamen drie jagers *A*...., *L*.... en *S*...., de eerste een Franschman, de beide anderen Nederlanders, in een hoogst opgewondenen toestand in een tuin op de Amanusgracht bij de drie bruggen buiten deze stad, door een Inlander in huur bezeten en vonden aldaar eenige Inlanders aan den maaltijd. *A*...., die vroeger huurder van dien tuin geweest was en zich misschien door den toestand, waarin hij zich bevond, verbeeldde aanleg te zijn, werd bij het zien hiervan hoogst gebelgd en zocht dat dit bedaidde. Alvorens echter het antwoord af te wachten greep hij den digtst bij zijnde Inlander bij diens lange hairen, sloeg die om zijne hand en drukte den man tegen een houten stijl, zoodat hij zich niet verroeren kon. Daarop rukte *A*.... den gollokh, die de Inlander op zijde droeg, uit de scheede. Het mogt den laatste echter gelukken zich los te rukken, waarop hij door eene naauwe opening in den wand van het huis, waarin dit alles voorviel, trachtte te ontvlugten, doch zulks niet dan zijlings doen konde. Op dat oogenblik hieuw *A*...., die hem gevolgd was, naar hem, doch de Inlander weerde den houw, die doodelijk had kunnen zijn, met de linkerhand af, waardoor hem bijna drie vingers werden afgeslagen en hij naar het stadsverband moest worden overgebragt.

De drie bedoelde jagers bragten verder den dag in dien tuin onder het bedrijven van baldadigheden, waaraan geen naam te geven is, door. Naar wij vernemen zal die zaak ernstige gevolgen voor hen hebben.

— Bekend is het dat de Chinezen, vooral die onder de Inlanders in de binnenlanden gevestigd zijn, veel al zich de onnadenkenheid en kortzigtigheid der laatsten op eene wijze weten te benuttigen, die zelfs datgene, wat men onder woeker verstaat, verre overtreft. Het volgende is hiervan een treffend voorbeeld.

De Inlander *Bapa Bakol* bragt bij den landraad te Bekasi een eisch in tegen zekeren Chinees *Lie-Alley* om de teruggave van een Sawa, die hij aan denzelven, nu vijftien jaren geleden, voor *f* 20 koper had verpand of beter gezegd ter bewerking had afgestaan, onder voorwaarde dat hij in staat zijnde die som terug te betalen, de Sawa ook terug zou outvangen. Herhaalde malen had de Inlander hem dat geld tot dat einde aangeboden, maar de Chinees was doof aan dat oor. Op den 14den dezer voor den landraad gedaagd, verklaarde de laatste wel dat die Sawa aan *Bapa Bakol* had toebehoord, doch dat hij hem niet in pand gekregen maar gekocht had voor *f* 54 koper. Van dien koop kon hij echter geen bewijs, van welken aard ook leveren. Het behoeft derhalve geen betoog, dat de landraad bij vonnis, de teruggave van de Sawa beval tegen uitkeering der som van *f* 20...., hetgeen dadelijk plaats greep.

Oogenschijnlijk is dit eene kleinigheid, maar men bedenke, dat de opbrengst van die Sawa berekend wordt op een Tjain padi van 4000 ㎡, welke gemiddeld eene waarde heeft van *f* 100, zoodat *Lie Alley* voor zijne twintig geleende guldens, die hij buitendien heeft terug verkregen, gedurende een tijdverloop van 15 jaren heeft genoten *f* 1500!!!

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Wester-Afdeeling van Borneo.

Na de ontvangst der berigten nopens den stand der zaken in de Wester-afdeeling van Borneo, kortelijk medegedeeld in ons nommer van den 7den dezer, is een rapport ingekomen van den luitenant-kolonel *Andresen*, kommandant der troepen aldaar, van den 26sten September, waaruit wij het volgende kunnen overnemen:

Als een vervolg op mijn rapport van den 19den Augustus jl., handelende over nieuwe onlusten in de chinesche districten, heb ik de eer Uwe Excellentie te berigten, dat de rust in die streken thans geheel hersteld is, en nergens nader verzet is ondervonden.

Betrekkelijk de operatiën in het Larasche, heb ik de eer het volgende te melden:

De majoor *de Brabant* is met de kolonne, onder zijne bevelen, op den 14den Augustus voortgerukt tot aan Tjolong-Tatap (eene groote dagmarsch van Montrado), waar zich de pangeran *Soeta-Soeria Negara*, van Mampawa, met 200 dajaks, bij de kolonne kwam voegen, om, zoo noodig, tot koeliediensten en het opsporen der vlugtelingen in de wildernissen te dienen. Op dien marsch had de kolonne vier pas aangelegde versterkingen gevonden, waarvan de positie, als gewoonlijk, meesterlijk gekozen was, doch welke, vóór de komst der troepen, door de opstandelingen verlaten waren. — Men kon omtrent de gewapende opstandelingen geene bepaalde berigten inwinnen, vermits alle woningen verlaten werden bevonden. — Men vond er eene lilla, 4 geweren, kruid en eenige andere wapenen.

Den volgenden morgen, ten 5½ ure, zette de kolonne den marsch door naar Soengie Beton, waar zij ten 11½ uur aankwam. Te Soeroekan had men weder twee bentings op twee aan den weg liggende heuvels gevonden; ook dezen waren verlaten. Te Soengie Beton hadden de opstandelingen vier zich onderling verdedigende sterkten aangelegd; twee daarvan waren bij de komst der kolonne nog bezet, doch werden tegen den aanval der troepen zwak verdedigd en stormenderhand genomen. Twee der opstandelingen bleven op de plaats liggen: men had er meerder kunnen afmaken, indien niet het openhakken der poort, waardoor men moest binnendringen, hun den tijd gelaten had te ontkomen. Het eerst drong binnen de sterkte de adjudant-onderofficier *van Heerde*, die de poort openhakte, benevens de fourier *Arends*, de inlandsche sergeant *Sola* en de inlandsche fuselier *Nassir*, allen van het 7de bataillon infanterie. — Eene groote hoeveelheid levensmiddelen werp hier buit gemaakt. Ook hier kon de majoor *de Brabant*, geene bepaalde berigten inwinnen; volgens sommige hadden 400 gewapende opstandelingen zich te Sapaij, volgens anderen, zich te Selinsé versterkt. — Later in den dag ontving hij nog het berigt dat Sapaij verlaten was.

Den volgenden morgen ten 8 ure rukte de kolonne op tegen Selinsé; bij aankomst, vond men het kongsiehuis verbrand en de plaats geheel verlaten, en ontving men het berigt, dat de opstandelingen naar Benkajan gevlugt waren, en de geheele Larasche bevolking zich had voorgenomen alles te vernielen en elders een goed heenkomen te zoeken, vermits zij, als hebbende deel genomen aan den aanval op Montrado, op geene genade meer durfde rekenen. Onverwijld werd de marsch tot Benkajan (hoofdbazaar van Lara) doorgezet. Bij de aankomst op die plaats, vond men den bazaar in brand staan en geheel verlaten.

Den volgenden morgen rukte men op tegen Barangan (eene versterkte plaats, uitsluitend door mijnwerkers bewoond) ook daar was het kongsiehuis verbrand, en vond men een kanon à 6 pd., eenige tjanto's, kruid en eene groote hoeveelheid projectilen. Tot bewaking daarvan werden eenige dajaks achter gelaten, en daarna de marsch vervolg tot Sebalow. Een weinig voor de aankomst al-

---

Die herinnering aan het verledene baarde den edelen lord veel verdriet; maar er was nòg iets, dat hem griefde, en wel niet slechts voor het tegenwoordige, maar ook voor de toekomst; hij had geen kinderen; hij verlangde er naar, om zijne aandacht van zichzelven te kunnen aftrekken, en misschien nog meer, omdat hij trotsch was en niet dulden kon, dat zijn titel en land op verre verwanten zouden overgaan. Jaar op jaar verliep echter, en hij bleef kinderloos als te voren.

Eindelijk scheen er toch een straal van hoop te dien opzigte. Lord Lunan, verrukt van vreugde, droomde nu van niets anders dan van zijn aanstaanden erfgenaam; hij bleef nu ook vaak voor het schoone portret van broeder Anselmus staan, als zocht hij uit die zachte, vrome gelaatstrekken zich het beeld te vormen der spruit, die hij verwachte.

De burggraaf had, zoowel als zijne voorouders, den edelen monnik vaak bespot en beschimpt; maar thans was er iets, dat hem onwillekeurig daarvan terughield.

Wat verwachtte Lord Lunan toch wel van dat kind? Dat het zijnen naam zou voorplanten, zijne bezittingen erven, Sir Jaspan's schim tot rugst brengen — dat was het al. De burggraaf was een reus in aanzien en rijkdom; hoe hij de pijlen afschoot, die hij in de hand kreeg, en of hij het doel raakte, waarop hij mikte, dat zullen we spoedig zien.

IV.

Alle menschen zijn geen lords, en wij moeten uit het voorname gezelschap, waar wij zoo lang vertoefd hebben, al bukkende de nederige woning binnentreden van Claude Wentworth, die van tweehonderd *pounds* (*f* 2400) jaarlijks moest leven, zijnde het tiende eener predikantsplaats, die den burggraaf Lunan, als wereldlijk heer, tweeduizend *pounds* opbragt.

Claude Wentworth was voogd geweest over een verren nabestaande der familie Lunan, en had die betrekking zoo goed waargenomen, dat de burggraaf hem dat predikantsplaatsje toewierp, omtrent gelijk we een hond een been toewerpen, dat we eerst zelf hebben afgekloven.

Die predikantsplaats haddus weinig om het lijf; maar men kon er toch van bestaan, en vermits Claude Wentworth spoedig in het huwelijk verlangde te treden, nam hij haar met veel dankbetuigen aan; hij en Marianne Blair begonnen hun echten staat met een zuiver geweten, geen schulden, en dat geriefelijk inkomen.

Schilderijen zag men niet in Claude Wentworths zaal of beter gezegd in zijn voorhuis, en de jonge man had er ook geen noodig, want zijn geest was doorvoed met de kennis der oudheid; hij kon krijgslieden, staatsmannen en dichters schilderen naar zijn welgevallen. Ruime kamers had hij ook niet; maar die kon hij ook missen, want zijnen geest schatte hij hooger dan zijn ligchaam, en de bekrompenheid van zijn inkomen of van zijn huis kon zijnen geest, indien hij daartoe geschikt was, niet beletten om het matelooze ruim zelf te doorzweven.

Een ding echter had de vicaris met zijn adelijken heer gemeen, en dat was hoop: hoop op het hooren eener niewe stem, op het zien van een nieuw gezigt, hoop om in een ander en niet meer in zichzelven alleen te zullen bestaan.

Claude's echtgenoote namelijk bevond zich in „gezegende omstandigheden," zoowel als mevrouw Lunan. Claude, hoe wel jong, bezat reeds op menigeen eenen invloed, die gansch niet gering was; maar nu gevoelde hij, dat eene reusachtige magt in zijne handen stond te worden gesteld, nu kreeg hij een besef van de onsterfelijkheid diens invloeds. „Ik zal leven door dien invloed," zeide Claude; leven voor altijd!"

Wordt vervolgd.

daar, kwam een te Sebalow wonende maleijer van Sambas den majoor *de Brabant* berigten, dat de opstandelingen reeds vlugtende waren en het voornemen hadden den bazaar in brand te steken. Nu werd met nog meer spoed voortgerukt, waardoor het in brand steken belet werd. De vlugtende vijand, die eenige schoten op de onzen deed, deed, werd achtergevolgd; vijf opstandelingen daarvan genomen en afgemaakt, terwijl ook daar weder eenige wapenen werden veroverd en vele levensmiddelen buit gemaakt. — De plaats was geheel door de bevolking verlaten. De majoor *de Brabant* zond den maleijer, waarvan hierboven gesproken is, naar de vlugtende bevolking, met last, om deze aan te manen tot terugkeer, onder bedreiging dat anders de bazaar zou worden vernield. De colonne bleef daar tot den 21sten, en vermits de bevolking niet was teruggekeerd, werd de bedreiging ten uitvoer gelegd en Sebalow in brand gestoken. De colonne keerde naar Benkajan terug, waar zich nog eenige woningen voor huisvesting der troepen bevonden. Daar werden den majoor *de Brabant*, door den kapitein van Benjoekaij, een 40tal geweren, meestal van chineesch maaksel, uitgeleverd, welke volgens hem, door de vlugtelingen waren aangebragt.

Te Sebalow had zich eene deputatie van 7 chinezen, van Loemar, bij den majoor *de Brabant* aangemeld, om van hunne onderwerping te doen blijken. — Genoemde hoofdofficier had te Sebalow berigt ontvangen, dat zich te Benjoekaij, in het Landaksche, bewoond door Mandorchinezen, meer dan 2000 der van Lara gevlugte chinezen, zoo ook de hoofden van den opstand, ophielden, en verzocht mijne magtiging om tegen die plaats op te rukken.

De berigten, die ik intusschen te Montrado, langs verschillende kanten kon inwinnen, gaven mij de overtuiging, dat de gewapende opstandelingen geheel uit elkander waren, en men de hoofden, die zich te Benjoekaij mogten vinden, door de troepen toch niet gevangen konde nemen, terwijl de togt derwaarts derhalve tot niets zoude leiden dan tot verwoesting van die plaats.

De kapthaij van Mandor werd naar Benjoekaij opgeroepen, met last, zorg te dragen, dat de Larasche bevolking, die zich wilde onderwerpen naar dat district terugkeerde, en de hoofden van den opstand werden gearresteerd. Hij voldeed aan de oproeping; schreef mij te Montrado dat hij de ontvangen de bevelen zoude opvolgen, maar tot het arresteren van twee hoofden, met name *Wongkim-ngau* en *Panglim*, eenigen dagen uitstel verzocht, tot het grootste gedeelte der vlugtelingen naar Lara zoude zijn teruggekeerd, vermits hij, bevreesd voor aanhang, daartoe vooralsnog niet durfde overgaan.

Hem werd een termijn van 14 dagen gesteld om aan de gegeven bevelen te voldoen.

Intusschen bekwam de colonne in Lara last om, na alle sterkten vernield te hebben, naar Montrado terug te keeren.

Den 26 kwam deze te Montrado aan. De troepen hadden zich ook hier weder, onaangezien de vermoeijende en veelal geforceerde marschen, uitmuntend gedragen.

De majoor *de Brabant* had op zijnen terugtogt niets van terugkeerende bevolking bespeurd.

Onmiddelijk na de terugkomst werd eene andere colonne, onder het bevel van den kapitein *Cobet*, naar de grenzen van Lara gezonden, ten einde daar vooreerst stand te houden om de terugkeerenden te beschermen en de hoofden van den opstand den moed te benemen zich op nieuw in het Larasche te vertoonen.

Van Montrado werd nog een bevelschrift aan de vlugtelingen uitgevaardigd, waarbij zij tot terugkeer werden aangemaand, onder bedreiging, dat zij anders door de dajaks in hunne schuilplaatsen zouden worden aangetast. Weinige dagen later volgde de terugkeer van eenige vlugtelingen, die spoedig door een grooter getal gevolgd werden, waardoor de kapthaij van Mandor de gelegenheid bekwam, de bovengenoemde hoofden *Wongkim-ngau* en *Pang-lim* op te vatten en gevankelijk naar Pontianak te doen voeren, waar zij zich thans in het fort in arrest bevinden.

Omtrent het verblijf van *Liau-njie-Liong*, een der voornaamste raddraaijers, zijn nog geene bepaalde berigten. Sommigen willen dat hij, en ook *Eng-sin*, een ander hoofd van den laatsten opstand, zich onder de dajaks van Landak schuil houden; het mogelijke wordt gedaan om hen op het spoor te komen en op te vatten.

Nog is mij berigt, dat een klein gedeelte der Larasche vlugtelingen, te Randow, in het Landaksche, door den raden *Senopatie* van dat rijk, aangehouden en belet wordt naar Lara terug te keeren; hierover is den panumbahan van Landak geschreven, en ik vertrouw dat, zoo het berigt juist is, ook hierop spoedig orde zal gesteld zijn.

Lara in het bijzonder heeft veel geleden; met uitzondering van enkele kleine plaatsen, is daar alles verwoest, en de straf, door het laatste verzet, zal dat volk niet ligt uit het geheugen gaan.

De bevolking in dat district is thans, uitgezonderd een gering gedeelte, naar vroegere woonplaatsen terug gekeerd. Deputatiën zijn onderwerping komen aanbieden, en, nadat die voorwaardelijk is aangenomen en provisionele hoofden benoemd zijn, is men begonnen woningen op te slaan.

Montrado is thans nog sterker bevolkt dan vroeger. Vele vlugtelingen, wier woningen vernield zijn, zijn daar eene schuilplaats komen zoeken; men gaat ijverig voort met het opbouwen van het gedeelte van den bazaar, hetwelk verbrand is.

Het aanleggen van den grooten weg naar Sedouw over Koelor naar Montrado, is, zoo gelijkmatig mogelijk, onder de Chinesche bevolking verdeeld, en met dat werk is een aanvang gemaakt. Aanvankelijk was bepaald, dat een dag in de week de geheele bevolking hieraan zoude arbeiden; op verzoek der hoofden is dat later gewijzigd, zoodat thans 1/5 gedeelte daarvan dagelijks werkt. Ook is men bezig den weg van Montrado naar Pankalang Batoe en de Soengie-Raja, van daar tot aan de monding, van boomstammen, die de vaart bemoeijelijken, te zuiveren, zoodat het transport van het strand naar Montrado spoedig, zonder eenige moeijelijkheden, langs dien weg zal kunnen plaats vinden. Men is wijders almede bezig met het aanleggen van eenen weg van Soengie Doerie naar Mampawa, waardoor de lastige gemeenschap over zee onnoodig wordt.

Den 11 dezer heb ik Montrado verlaten, met de 4de compagnie van het 7de bataillon infanterie, ten einde de beide strandposten, Soengie Doerie en Soengie Raja, te bezetten.

Den 12 is de helft dezer compagnie, onder het bevel van den 1sten luitenant *Verschuijl*, te Soengie Raja, den volgenden dag de andere helft, onder bevel van den kapitein *van Oijen*, te Soengie Doerie aan wal gegaan. Te Soengie Doerie had men reeds vroeger het oude kongsiehuis omver gehaald. Te Soengie Raja bestond nog het huis en een gedeelte van de vroegere versterking; op beide plaatsen is men onverwijld begonnen met het opzetten van localen voor huisvesting en magazijnen, en met het opwerpen eener redoute. Op iedere plaats is vooreerst, tot bewapening, een drieponder geplaatst. Blijkens de latere rapporten van den kapitein *van Oijen* en den 1sten luitenant *Verschuijl*, werkt de Chinesche bevolking ijverig mede.

Pankalang-Batoe, gelegen aan den regter-oever der Raja-rivier, 3 à 4 uren van Montrado, waar zich twee groote pakhuizen van de voormalige kongsie Thaij-Kong bevinden, is almede door een detachement van het 13de bataillon infanterie, onder het bevel van den kapitein *Koch*, bezet. Van het strand af worden nu per praauw derwaarts gevoerd de benoodigdheden voor de expeditie, waardoor vele moeiten van transport worden vermeden. Zoo als boven reeds gezegd is, wordt de weg van Pankalang-Batoe naar Montrado verbeterd en tot eenen militairen weg geschikt gemaakt.

Te Montrado worden de Thang en Habak in verdedigbaren staat gebragt, terwijl te Sinkawang tijdelijk logies voor een gedeelte van het 7de bataillon infanterie wordt gereed gemaakt. Men zal in het begin der volgende maand daarmede gereed zijn.

Het 13de bataillon infanterie zal alsdan provisioneel te Montrado, Pak-mion-tew (grens van Lara), Pankalang-Batoe en Koelor gevestigd blijven, terwijl het 7de bataillon, dat thans Seminis, fort Sorg, Sinkawang, Soengie-Doerie, Soengie-Raja en Mampawa bezet, voor het grootste deel te Sinkawang vereenigd zal worden, en daar beschikbaar zijn voor eventuële operatien op de Kapoeas.

Ik hoop dat in den loop der volgende maand, al hetgeen op de Chinesche districten betrekking heeft, door den gouvernements-commissaris definitief zal kunnen geregeld worden.

Uithoofde van ongesteldheid, sedert het begin der expeditie, ben ik, na het bezetten der strandposten, genoodzaakt geweest, mij naar Pontianak te begeven, ten einde mij daar aan eene geregelde geneeskundige behandeling te onderwerpen. Ik hoop, dat dit spoedig eene gunstige verandering zal te weeg brengen. Intusschen zijn maatregelen genomen, en is de stand van zaken zoodanig, dat mijn tijdelijk, en naar ik hoop kortstondig verblijf te Pontianak, generlei vertraging te weeg brengt.

Nog moet ik Uwe Excellentie berigten, dat bij de operatien in het Larasche en die in het gedeelte onder Montrado, in Julij en Augustus jl., zijn buit gemaakt: een ijzeren kanon à 6 pd., 6 metalen lilla's, 131 tjanto's of ijzeren lilla's, en een 80tal geweren, lansen en andere blanke wapenen.

De Luitenant-Kolonel,
Kommandant der troepen in de Wester-Afdeeling van Borneo,
(get.) ANDRESEN.

NEDERLAND.

Met bijzonder genoegen melden wij eene vereerende onderscheiding, een onzer landgenooten ten deel gevallen. Kapitein *A. P. Klein*, voerende het Nederlandsche barkschip *Magdalena*, van de heeren gebroeders *Hartsen*, te Amsterdam, had het geluk den 24sten Nov. 1852, de bemanning te redden van den Engelschen schoener *Iceni*, van Sunderland, toen deze bodem, op zijne reis van New-Castle naar Valencia, zich in zinkenden toestand bevond. Thans heeft het comité der Engelsche Lloyd, de edelmoedige daad van kapitein *Klein*, door hem met eigen levensgevaar kloek volbragt, op den regten prijs weten te schatten en dezen braven scheepsgezagvoerder een blijk van erkentelijkheid gegeven, door de toezending van een keurig bewerkte herinneringsplaat met bijschrift, in vergulde lijst gevat, welke eervolle gedachtenis thans te Amsterdam ontvangen is bij den heer *J. Mavor Still*, agent van Lloyd, wiens bemoeijingen ten deze allen lof verdienen. Bij afwezigheid van den kapitein, heeft de heer *Still* het ontvangen hulde-blijk bij de reeders der *Magdalena* gedeponeerd, om het hem na zijne terugkomst uit te reiken.

— Uit de *Handelingen en Geschriften van het Indisch Genootschap 's Gravenhage*, onder de zinspreuk: *Onderzoek leidt tot de Waarheid* (Zalt-Bommel, *Joh. Noman & Zoon*, 1ste Stukje, 59 blz.), zal ieder, die in Nederl. Indie belang stelt, eene nieuwe en hoogst nuttige inrigting leeren kennen, in Mei dezes jaars opgerigt. Haar doel is (art. 1 van het reglement): mede te werken tot verbreiding van kennis betreffende de Nederl. kolonien en bezittingen, en tot bevordering van hare belangen, in verband tot die van het moederland.

De middelen, waaronder zij aan de bereiking van dat doel zal arbeiden, zijn: 1°. het aanleggen van eene boekerij van alle boeken, vlugschriften, dagbladen, handschriften, kaarten, plannen en teekeningen, welke betrekking hebben op de Indische bezittingen (deze boekerij kan hoogst belangrijk worden en eene ware behoefte vervullen, want de bronnen, zelfs de hedendaagsche, zijn nu zoo verspreid, dat geene particuliere verzameling op volledigheid kan aanspraak maken); 2°. de uitgave van geschriften, waarvan het aantal en de omvang aan het bestuur worden overgelaten. Dit stukje behelst het reglement, de lijst van leden, eene openingsrede van den voorzittenden mede-oprigter jhr. *Cornets de Groot*, eene toelichting van het reglement door een lid en eenige bedenkingen over een werkje van den heer *J. D. van Herwerden*. Vreemd aan politieke en oeconomische geschilpunten, zal deze vereeniging uit den aard der zaak niet blijven; het is niet te verwachten, dat zij het stelsel van geheimhouding en onbewegelijkheid zal bevorderen, evenwel zoude men het doel harer oprigters miskennen, zoo men in haar een toekomstig brandpunt van oppositie of ook eene bepaald politieke vereeniging meende te zien. Zij wil feiten verzamelen en stellige resultaten geven; geen staatkundig stelsel doordrijven. Het bestuur dezer jeugdige Vereeniging bestaat thans uit de heeren jhr. *J. Cornets de Groot* pres.; *J. Penning Nieuwland*, vice-pres.; mr. *G. M. v. d. Linden*; *O. C.* baron *Holtberg de Beckveld*, *H. van Rijckevorsel*, *F. C. Rose*, *J. T. Canter Visscher* en *J. A. de Fremery*, secretaris.

— Volgens hetgeen vroeger is vermeld, bestond het voornemen in de kloosterkerk te 's Hage, de plaats aan te wijzen, waar Neerlands geliefde volksdichter *Cats*, begraven ligt. Dit voornemen heeft alsnu uitvoering erlangd, zijnde op Donderdag, den 27 der maand Julij, aan de Zuidoost-zijde van den oostelijksten der twee pilaren, welke zich in de kloosterkerk bevinden, een wit, grijsgeaderde marmersteen rond gebogen, en om den pilaar sluitende, gesteld, waarop de naam van *Jacob Cats* in verheven letters fraai gebeitseld is. *Cats* ligt genoegzaam aan den voet van dien oostelijken pilaar begraven. De vereeniging, welke dit kleine monument op hare kosten heeft doen vervaardigen, mogt, tot nadere bepaling der juiste plaats met vrucht gebruik maken van twee belangrijke beschreven, welke zich in de archieven der kloosterkerk bevinden, en waarvan het gebruik haar met even veel bereidwilligheid verleend is geworden als de vergunning tot het stellen van den gedenksteen. Die beschreven bestaan in twee platte gronden, waarvan de een geteekend, tot opschrift: *plan van de Predicaire* [sic] kloosterkerk te 's Gravenhage. Dit plan dagteekent van lang vóór 1795, en bewijst, dat het vorstelijk gestoelte, waarvan *Timaretes*, bij het vermelden der begrafenis van *Cats* gewaagt, zich aan of voor dien vorstelijken pilaar bevond. Dat voorts de driedubbele grafkelder van *Cats*, No. 9, en 11, in den 9den rang beoosten het vorstelijk gestoelte gelegen was, dit bewijst het andere plan, op koper gegraveerd, hetwelk zeldzaam voorkomt, »Plan van de Kloosterkerk in 's Gravenhage, gecorrigeerd A°. 1735, welk plan alles dient tot aanwijzing der grafkelders, en hetwelk mede aantoont, dat het graf van *Cats* aan of bij den pilaar iets ter zijde er van, gevonden wordt.

ENGELAND.

Gedurende de zes maanden van 1854 zijn in Engeland minder ingevoerd dan in 1853, 3300 stuks hoornvee, ruim 26.700 schapen en lammeren en 200 zwijnen, daarentegen bijna 70,000 centenaars meer aan boter, 29,000 dito kaas en bijna vijf millioen meer aan eijeren. De invoer van aardappelen is merkelijk minder en bedraagt slechts 74,956 centenaars tegen 713,941, indien men geene fout gemaakt heeft in de statistieken van handel, die overigens, wat de laatste maand van het halfjaar betreft, eene vermeerdering van uitvoer ten bedrage van ongeveer 1,000,000 opleveren.

London 5 Aug. Een persoon *Teague* genaamd, is door het hof van Londenderry (Ierland) tot zes maanden gevangenis veroordeeld wegens het verbranden van een engelschen staatsbijbel. Het hof sprak hem vrij van de bedoeling om de grondbeginselen van het Christendom in verachting te brengen. De veroordeelde had het boek in het vuur geworpen, voorgevende dat de inhoud vervalscht was.

— *El-Hami-pacha* die, bij zijne komst in Engeland den dood van zijnen vader *Abbas-pacha*, onderkoning van Egypte, hebbende vernomen, zich met het aangezigt ter aarde wierp en aan zijne droefheid den vrijen loop liet, wilde in het eerst de stoomboot, waarop hij zich bevond, niet verlaten, en met haar naar Egypte terugkeeren, doch aangezien deze bodem eenige herstellingen moest ondergaan, kon de prins aan zijn voornemen geen gevolg geven. Het schijnt echter dat het verlangen van *El-Hami-pacha* naar zijne vaderstad zoo groot is, dat hij het volbrengen dier herstellingen niet kan afwachten, want hij zou den 4 Augt. met den *Indus* naar Alexandrië vertrekken. Zijne plotselinge terugreis is zeer ten nadeele der Londensche en Fransche fabriekanten en winkeliers, bij welke de jeugdige vorst aanzienlijke aankoopen zou hebben gedaan voor geschenken aan zijne bruid, eene van des sultans dochters.

— Het huis Häge en Prell te Sydney (Australie) heeft zich tot Duitschland gewend, ter bekoming van 250 veehoeders. De heer Kirchner, met de taak belast om deze personen aantenemen en naar Australie te begeleiden, is te dien einde van Sydney in Engeland aangekomen.

— Den 7 Augustus is de bill, waarbij de koop van Russische fondsen als misdaad verklaard wordt, ten slotte aangenomen, nadat twee daarop voorgestelde amendementen van sir *F. Kelly* verworpen waren.

Hierna legde sir *Ch. Wood* in committé een financieelen staat van Indie bloot (zijnde er alstoen niet meer dan een 12 à 14tal leden tegenwoordig). Daaruit blijkt, dat de jaarlijksche inkomsten van het presidentschap van Bengalen, geëindigd op den 30 April 1852, bedragen hebben £ st. 7,584,435. De locale uitgaven hebben, met uitzondering van die voor het leger, bedragen £ st. 1,936,362. De inkomsten van de noord-westelijke provincien beliepen £ st. 5,670,715 en de locale uitgaven £ st. 1,402,238. De uitgaven voor het leger in Bengalen en de noord-westelijke provincien hebben bedragen £ st. 5,442,230. De netto inkomsten aldaar zijn opgeklommen tot een cijfer van £ st. 13,255,150. en de totale uitgaven, met uitzondering van die voor het leger, tot £ st. 8,770,330. De inkomsten van Madras hebben bedragen £ st. 3,704,048. en van Bombay £ st. 2,868,298; de uitgaven £ st. 3,204,272 en £ st. 2,847,822. Het totaal bedrag der netto inkomsten van de verschillende presidentschappen beliep £ st. 19,827,496 en dat der locale uitgaven £ st. 14,882,495. De intrest van de Ind. schuld beliep gezamenlijk £ st. 4,472,786. Over het algemeen, zeide de spreker, was de staat over dat jaar zeer voldoende; bij zou dit echter over het jaar 1853—1854 niet zijn, daar er waarschijnlijk een te kort zal zijn van £ st. 872,835, zijnde de gezamenlijke uitgaven geraamd op £ st. 27,458,161 en de inkomsten op £ st. 26.586.826. Voor een groot gedeelte was dit toe te schrijven aan het vermeerderde leger, dat evenwel nog zeer klein was in vergelijking met dat der overige Indische staten zelve. Het Engelsche leger namelijk telde 320,000 man en dat der Indische staten 398,000 man. De opvoeding en openbare werken vereischten ook eene vermeerdering van uitgaaf. Daarentegen was er eene aanmerkelijke vermindering van uitgaven ontstaan door de reductie van het 5 pCt. fonds in een 4 pCt.; waardoor £ st. 220,000 bespaard wordt. Vervolgens zeide hij dat het grondgebied van Ava, hetwelk bij het In-

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 18 October 1854, No. 83.

dische rijk ingelijfd is, eene schoone bezitting is, zijnde het zeer rijk in voortbrengselen van verschillende soort. Met noordelijk Affghanistan waren vriendschappelijke betrekkingen aangeknoopt, terwijl er alle vooruitzigt bestaat, dat spr. het volgende jaar dezelfde verklaring zal kunnen afleggen nopens *Dost Mahomed* en het hoofd van Cabul. De schach van Perzie heeft eene onafgebrokene onzijdigheid in den oorlog met Rusland betuigd en aan den dag gelegd, terwijl lord *Dalhousie* in staat was gesteld, om thans zijne aandacht te wijden aan de inwendige verbetering van Indie; vooral wees hij op de groote onderneming van het Ganges kanaal, die reeds voltooid was, op het tot stand komen der spoorwegen en de daarstelling van een electrischen telegraaf, waardoor Calcutta verbonden wordt met Delhi, Agra en Bombay.

BELGIE.

Antwerpen, 8 Aug. De *Eclaireur van Namen* wijst op een zonderlinge vergissing. Bij een koninklijk besluit, ter dezer dagen in den *Moniteur* opgenomen, wordt de heer *Blaimont*, burgemeester van Fosses, benoemd tot lid van het comité van toevoorzigt over de vrijgestelde veroordeelden. Intusschen is die heer *reeds sedert een jaar overleden.*

— In zijne zitting van den 26sten Julij j.l. veroordeelde het hof van assises in Oost Vlaanderen zekere *Maria-Rosalia Versiggel*, oud 21 jaren, tot 8 jaren gevangenis, als schuldig aan huiselijken diefstal, gepleegd bij de familien *de Clooster* en *Masereel* in deze stad woonachtig.

Sedert hare veroordeeling lag zij een diep berouw over hare misdaden aan den dag en verlangde den heer *Masereel* te spreken om hem vergiffenis af te smeeken voor de diefstallen, die zij ten zijnen huize gepleegd had. De aalmoezenier door haar aandringen overwonnen, ontbood den heer *Masereel*, voor wien *Maria Versiggel* op de knieën viel en huilende de bekentenis aflag van al hare ontvreemdingen. De heer *Masereel*, bewogen schonk haar die vergiffenis en beloofde op haar verzoek een jak toe te zenden, dat zij in zijn huis had achtergelaten. Evenwel, alvorens hiertoe over te gaan, bekeek die heer dat jak eens ter dege en ontdekte tusschen de voering en de stof drie bankbilletten van 20 fr. ieder, die de diefegge mede van hem ontvreemd had en nu bleek het duidelijk, dat zij alleen om weder in het bezit dier billetten te komen, die gansche comedie gespeeld had.

DENEMARKEN.

Meer en meer schijnt men de zekerheid te erlangen, dat Zweden bereid is zich met Engeland en Frankrijk te vereenigen tot het oorlogvoeren tegen Rusland; wat Denemarken betreft, deze staat zou zijn besluit van onzijdig te blijven standvastiglijk handhaven. Naar men zegt moeten de koningen dier beide landen te Karlskrona te zamen komen, bij gelegenheid van een reisje in de Oostzee, dat de koning van Denemarken thans heeft ondernomen, en waartoe hij zich den 4 te Kopenhagen heeft ingescheept, vergezeld van den heer Tillisch.

ITALIE.

De napelsche regering die, ter mogelijke voorkoming van de cholera, de grenzen van den staat met de strengste cordons afgesloten en overal de stiptste quarantaine bevolen had, is plotseling hiervan terugekomen en heeft alle voorzorgsmaatregelen doen staken, op grond dat, aangezien de cholera te Napels is verschenen, alle voorzorg thans noodeloos is. Men verneemt echter dat deze beweegreden de ware niet is, maar dat de regering tot het nemen van haar nieuw besluit, dat wij met den naam van *heldhaftig* bestempeld vinden, was genoopt door de krachtige vertoogen van den franschen gezant tegen den afsluitingsmaatregel, welke vertoogen, ondersteund door den vertegenwoordiger van Engeland, bij het napelsche cabinet vrees hebben doen ontstaan voor eene mogelijke breuk met die twee groote mogendheden.

— Te Parma zijn den 5 vijf personen gefusilleerd. De regentes heeft geweigerd twee oostenrijksche regementen te ontvangen; zij verklaarde de middelen niet te bezitten ze te onderhouden. Inderdaad is dat krijgsvolk weder vertrokken. Bij de zamenstelling van den krijgsraad heeft Oostenrijk niet meer kunnen verkrijgen, dan dat een auditeur dien staat daarin vertegenwoordigt.

— De cholera neemt te Genua af, doch heerscht nog zeer hevig te Napels; het eiland Sicilië is er tot dus verre van bevrijd gebleven, en om het doordringen van de ziekte aldaar te voorkomen, heeft generaal Filangieri, prins van Satriano en gouverneur-generaal van Sicilië, een allerstrengst decreet uitgevaardigd, dag echter ook blijkbaar de strekking heeft om elke pogin van ontscheping tegen te gaan, welke men van de vreemde uitgewekenen vreest, vooral sedert de omwenteling in Spanje zegeviert. Krachtens dat decreet worden *met den dood* gestraft: 1°. allen die het gezondheidscordon overschrijden; 2°. allen die de quarantaine schenden 3°. allen die verboden voorwerpen invoeren; 4°. allen die het ontschepen bevorderlijk zijn van personen of van bij de gezondheidswetten verboden voorwerpen; 5°. allen die hunne sterving zullen verleenen aan de personen, die het gezondheidscordon overtreden of de quarantaine geschonden hebben, of wel ontscheepte voorwerpen van contrabande zullen verbergen.

— Wat de stad Napels zelve betreft, is het zeer te betreuren, dat de staatkundige gesteldheid aldaar de vereende pogingen, om leniging te brengen in de ellende door de cholera te weeg gebragt, ganschlijk belet. De rijken verlaten de stad, men zegt dat ongeveer 100,000 ingezetenen van Napels eene wijkplaats op de eilanden in de golf en in de bergachtige streken hebben gezocht. Het hof bevindt zich te Ischia; het volk heeft gebrek aan arbeid; de winkels zijn gesloten.

EGYPTE.

Wij hebben het overlijden des onderkonings van Egypte, *Abbas Pacha* gemeld, met de bijvoeging, dat hij aan eene beroerte overleden was. Later zijn omstandigheden aan het licht gekomen, waaruit met vrij veel zekerheid is op te maken, dat hij, hetzij vergiftigd hetzij gewurgd, in allen gevalle op gewelddadige wijze om het leven gekomen is. Men verhaalt nu wreedheden van hem, die alle denkbeeld te boven gaan. Geen wonder dus, dat de nieuwe onderkoning met buitengewone geestdrift door de bevolking is begroet. Hij zal echter vooreerst met groote, vooral finantieele moeijelijkheden te worstelen hebben. Reeds heeft hij onderscheidene verbeteringen ingevoerd en o. a. de regten op het binnenl. gebruik van het graan afgeschaft, alsmede de jaarlijksche belasting op den oogst der landbouwers. In het administratief personeel heeft hij weinig veranderingen gemaakt.

Alexandrië 2 Augustus. Saïd-pacha, de nieuwe onderkoning, heeft de regten op het binnenlandsch verbruik van granen afgeschaft. Eene hooveelheid van 500,000 ardebs, tot dusverre door de fellah's in natura als schatting opgebragt, komt onbelast in den handel. De in dépot liggende koopwaren, afkomstig van het monopolie van den Staat, zullen in openbare veilling worden gebragt, om de opbrengst tot schulddelging te doen strekken.

BRITSCH INDIE.

Men schrijft van Singapore:

Eenige dagen geleden kwam alhier de *Nakoda Jambow* van Bintoeloe, op de N. W. kust van Borneo aan, die de tijding medebragt, dat de zeeroovers een stouten aanval op hem gewaagd hadden, dien hij echter zoo gelukkig geweest was af te slaan.

De *Nakoda* zeilde van Bintoeloe naar Singapore omstreeks twee maanden geleden, vijftien handels-praawen met zich voerende, toen hij in de baai van Bintoeloe door zes rooverspraauwen, met Soloërs en Balingnezen bemand, werd aangetast. Het gevecht duurde van 's ochtends zes tot den namiddags ten een ure, als wanneer de zeeroovers ten eenemale genoodzaakt werden af te trekken. De handels-praauwen werden zwaar beschadigd doch geen van de bemanning werd gedood. De rooversvaartuigen waren met kanonnen en musketten gewapend. Toen *Nakoda Jambow* de roovers ontmoette keerden zij naar Solo terug van eenen togt, langs de N. W. kust tot aan Tandjong Datoe bewerkstelligd. De *Nakoda* vernam van een man, in die kampong te huis behoorende en die door deze roovers gevangen doch hun weder ontsnapt was, dat zij op hun togt een handelspraauw, drie stukken voerende, geplunderd en de bemanning uit 13 personen bestaande met zich medegenomen hadden.

Nog namen zij op dien togt een handelspraauw van vier stukken, welke van Singapore naar Moeka bestemd was. Vier menschen van de bemanning werden gedood en de overigen ontsnapten in hunne sampangs naar den wal. De rooversvloot was op haren terugtogt naar Solo, doch openbaarde haar voornemen om weldra naar de kust terug te keeren. Zij verklaarden geene oorlogsschepen, dan alleen stoombooten uitgezonderd, te vreezen.

SIAM.

Te Bangkok zijn tijdingen ontvangen van het naar de noordelijke gedeelten des koningsrijks afgezonden leger, hetwelk in last had de stad Chiangtoong, tot het Birmahsche rijk behoorende en op 22° Noorder breedte gelegen, in te nemen.

De stad Chiangtoong was, bij het eindigen van den veldtogt in het afgeloopen jaar onbemagtigd gebleven en het Siamesche leger trok gedurende het regengetijde naar Muang Nand, eene groote stad op 18° 20' Noorderbreedte terug. Hier verbleef hetzelve acht maanden tot de droogte inviel en den 16den Januarij jl. verliet Z. K. H. *Kroma Hluang Wongsa Dhiraj Snidt*, de opperbevelhebber met al de onder zich hebbende magt Muang Nand, en kwam na twintig dagen marsch te Chiangrai, eene stad op de noordelijkste grenzen van het Siamesche grondgebied aan. Hij toefde aldaar omstreeks eene maand, de komst der troepen afwachtende en intusschen levensmiddelen en andere noodwendigheden verzamelende.

Den 25sten Februarij hervatte het leger deszelfs marsch, en trok in twee divisien langs verschillende wegen voort: Z. E. *Chau Phaya Yomerat* langs den weg van Sippong en Z. K. H. langs dien van Muang Yong, Palas, Chiangrai en Chiangkang, in al deze plaatsen, naar mate zij voortrukten met het verdedigingsleger van Chiangtoong slaag rakende. Het Siamsche leger had er op gerekend in de plaatsen, waar door deszelfs togt liep met levensmiddelen te zullen voorzien worden, doch hunne verwachting niet verwezentlijk wordende, raakte hun voorraad uitgeput, de olifanten en trekossen, die de proviand met zich voerden, bleven te lang uit en om die reden was men genoodzaakt op elke plaats verscheiden dagen tot derzelver aankomst te vertoeven en met de bevolking van Chiangtoong overeenkomsten te treffen, om de levensmiddelen naar Muanglui tot op de grenzen te vervoeren. Vele dagen en nachten gingen alzoo te loor.

Na het binnenrukken der provincie Chiangtoong vonden zij het hoofd van dat gewest verwittigd van hunne aankomst en voornemens; deze had de inwoners gedwongen hunne huisgezinnen uit al de dorpen en steden, die het Siamsche leger moest doortrekken te verwijderen en de rijst en alle andere voedingsmiddelen te verbranden, alleen de weerbare mannen achterlatende om de steden te verdedigen. De wegen waren zeer moeijelijk; vele bergen moesten worden beklommen en er was zeer weinig effen weg, zoodat het onmogelijk was wagens te gebruiken tot het vervoer der bagaadje, zoodat als eenige transportmiddelen de olifanten en trekossen overbleven, ten gevolge waarvan slechts een klein gedeelte der mortieren, houwitsers, veldstukken, granaten en kruid door het leger met zich konde gevoerd worden. Intusschen waren de troepen te Muang Gruum, Muang Ping en Muang Samtan aangekomen, en hadden op hunnen togt met het volk van Chiangtoong gevochten en hen teruggeslagen, zoodat de voorhoede van het Siamsche leger in staat was op den 26sten April de wallen van Chiangtoong zelve te bereiken. Het hoofdleger echter, onder bevel van Z. K. H. vestigde zich te Muang-Lek, een dorp drie mijlen van de wallen der stad gelegen.

De stad Chiangtoong is alleen genaakbaar langs paden door de bergen, welke haar omringen, doch overal waar de natuurlijke versterking te kort schoot had men wallen opgetrokken. Eene uitgestrektheid van 12 mijlen in omtrek was door deze wallen ingesloten. De stad was bezet met 3000 man Birmahsche troepen, de soldaten van Chiangtoong zelve 7000 man in aantal en het volk van Ngiaas, omstreeks 6000 man sterk, zoodat het getal der verdedigers op 16000 kan gesteld worden.

Deze bezetting deed dikwerf een uitval op het Siamsche leger, als wanneer de Siamesen eenige granaten uit hunne mortieren onder hen wierpen, waardoor menig hunner gedood of gekwetst werd. Daarop trok de vijand weder binnen zijne wallen om echter weldra op nieuw een aanval te wagen, zoodat gedurende 21 dagen een bijna onafgebroken schermutseling plaats vond. Van de zijde van Chiangtoong sneuvelden ettelijke honderden, terwijl de Siamesen slecht 50 à 60 man verloren. Terwijl de Siamesen aanstalten maakten om den oorlog met meer kracht door te zetten, viel de regen met hevigheid in, de levensmiddelen werden ontoereikend, misnoegen brak onder de soldaten uit en eene dissenterie rukte honderden van hen ten grave; ook onder de olifanten, waarvan er zich over de 1000 in het leger bevonden, brak te gelijk met het regengetijde eene ziekte uit waaraan er omstreeks 500 bezweken. De olifanten en trekossen, die de amunitie en levensmiddelen moesten aanbrengen, kwamen niet tijdig aan. De leger divisie onder bevel van *Chow Phaya Yomerad*, die langs Soapong; in het landschap Muang-rai gelegen, op Chiangtoong aantrok, kreeg groot gebrek aan levensvoorraden en was buiten staat voort te rukken, daar de weg met moeijelijke bergpassen en afgronden bezaaid was, zoodat de olifanten op eene rij moesten voorttrekken, terwijl daar te boven eene ziekte onder de soldaten en deze lastdieren, die vele slagtoffers vergde, uitbrak. Om al deze redenen was men genoodzaakt den 17den Mei der stad Chiangtoong den rug toe te keeren en op Chiangsan en Chiangrai terug te vallen.

Alzoo is dit jaar de togt tegen de bevolking van Chiangtoong mislukt en de ondervondene verliesen maken het noodwendig het leger de noodige rust te gunnen en een overvloed van nieuwe levensmiddelen en voorraden bijeen te zamelen, om later te beproeven het volk van Chiangtoong te kastijden.

CHINA.

Van Canton luiden de tijdingen nog steeds droevig, doch een flaauwe straal van hoop breekt door de duisternis en doet verwachten, dat de rust spoedig weder op die plaats zal hersteld zijn, daar de oneenigheid tusschen de rebellen zoo hoog geklommen is, dat onlangs die, welke ten oosten van de stad zich hebben gelegerd, aan de Mandarijns hunne hulp aangeboden hebben om de rebellen, die zich ten noorden van de stad ophouden, aan te tasten; hun aanbod werd echter van de hand gewezen. Allen worden intusschen moedeloos, door het herhaald mislukken hunner pogingen en gebrek aan leeftogt. Aan den oostkant zijn zij verdreven en een hunner hoofden is gevangen genomen; ten noorden hebben zij niets uitgerigt; ten westen zijn zij terug gedreven door de soldaten, behoorende tot de 96 dorpen, die zich voor eenigen tijd ter hunne wederzijdsche mededinging vereenigd hadden, terwijl de rebellen ten zuiden zich alleen bezig houden met hunne onderlinge verschillen en twisten.

In de dertig, nabij Canton plaats gegrepen hebbende schermutselingen, hebben de Mandarijnen, uitgenomen in vier, de bovenhand behouden. In de stad zelve heerscht onder de armen groot gebrek aan voedsel, doch men hield zich onledig hun door de openstelling van keukens bij te staan. De hooge ambtenaren en aanzienlijken der stad hebben eene vergadering gehouden, waarin werd voorgesteld de hulp der vreemdelingen in te roepen. De gouverneur-generaal zelf was voor dien maatregel, doch deinsde terug om de verantwoordelijkheid daarvan op zich laden. Men heeft intusschen een verslag van den staat der zaken met een verzoek om instructiën naar Peking gezonden.

De provincie Kwang-tung verkeert in een rampzaligen toestand en duizenden der dorpbewoners hebben zich aan de zijde der rebellen gevoegd, om den hongersdood te ontgaan; het kan dus geene verwondering baren, dat de sterkte der rebellen in de provincie op niet minder dan 100,000 geschat wordt, en dat de waarde van het afgedwongene en geroofde bereids vele millioenen dollars bedraagt.

Voor eenigen tijd nog was het oostelijk gedeelte der provincie in rust, maar de inname van Cowloong en Chunchow door rooversbenden van Hongkong, heeft ook de inname van Hai-fung en Lok-fung in Hwui-chau ten gevolge gehad.

De uitgestrekte brand, die van Cumsingmoon gezien werd en waarvan wij in een vorig nummer van ons blad hebben melding gemaakt, heeft de groote en welvarende stad Pih-kiang in Shunteh voor twee derde gedeelte in de asch gslegd Dezelve was door de Triads verwekt, om reden de inwoners geweigerd hadden gewillig aan hunne overdrevene eischen toe te geven.

De *Friend of China* van 2 September, behelst, dat er te Canton op den 30 Augustus een hevige brand in de nabijheid der door de vreemdelingen bewoonde straat was uitgebroken en, ware het niet dat de wind was gaan liggen, alsdan waren de vreemde factorijen niet aan de vernieling ontkomen. Honderd en vijftig huizen zijn eene prooi der vlammen geworden.

Het Fransche fregat *la Jeanne d'Arc* heeft, door het stranden op de noordelijke bank der Yang-tsz'-kiang, aan de onkunde van een Amerikaanschen stuurman te wijten, zware schade beloopen, welke drie of vier maanden tijd tot herstelling zal vorderen. Ten gevolge hiervan zal dit vaartuig worden verhinderd de vloot van admiraal *Stirling*, die men zegt voornemens te zijn naar Japan te stevenen, te volgen.

— Sir *John Bowring*, Mr. *de Bourboulon* en Mr. *Mclane*, de Engelsche, Fransche en Amerikaansche plenipotentiarissen, hebben gedurende de laatste dagen onderling verscheiden beraadslagingen gehad, en dat zoowel te Hongkong als te Macao, en zulks wel, naar men zegt, over eene herziening der bestaande tractaten. Naardien hunne Excellentiën voornemens zijn weldra in de schepen *Rattler* en *Powhatan* naar het noorden te vertrekken, zoo zoude het geene verwondering baren, dat zij hunnen togt naar Peking zelve uitstrekten.

— De commodore *Perry* is den 11den September aan boord van de *Ganges* vertrokken, om de terugreis naar Amerika langs de overlandroute te aanvaarden. Zijne Excellentie heeft, zoowel van de zijde der bemanning van het vlaggeschip *Mississippi* als van die zijner landslieden in China, de ondubbelzinnigste bewijzen van hoogachting en dankbaarheid ontvangen.

Scheepsberigten.

Kapt. *P. B. Rulofs*, voerende het Ned. schip *Telegraph*, van Amsterdam alhier gearriveerd rapporteert gepraaid te hebben:

22 Julij. Een Ned. schip toonende Rotterdamsche No. vlag No. 117, op 11° 8 N. Br., 24° 14 Lw., 96 dagen reis.

22 Julij. Op 11° 8 N. Br., 24° 14 Lw., het Eng. schip *Wild Flower*.

25 Julij. Op 9° 24 N. Br. 22° 41 Lw., het Eng. schip *Hoop*.

1 Aug. Op 3° 23 N. Br., 18° 38' Lw. het Eng. schip *Mystery* van Bombay naar Tenema.

20 Aug. Op 34° 18 Z. Br., 19° 46 Lw. het Eng. schip *Wild Flower*, van Liverpool naar Calcutta.

20 Aug. Op 34° 18 Z. Br., 19° 46 Lw., het Eng. schip *Princesse Royal*.

17 Sept. Op 39° 22 Z. Br., 72° 30 O. L., het Eng. schip *Eldorado* van Glasgow naar Adelaide,

Kapt. *K. van Erve*, voerende het Ned. schip *Soolo*, alhier gearriveerd rapporteert gepraaid te hebben:

3 Aug. Op 14° 55 Z. Br.; 31° 04 Lw.. het Eng. schip *Henriette* van Sunderland naar Singapore 49 dagen reis.

8 Aug. Op 21° 06 Z. Br., 32° 10 Chr. Lw., het Ned. schip *Graaf Adolf van Nassau* van London naar Sydney 44 dagen reis.

17 Aug. Op 31° 35 Z. Br., 22° 44 Chr. Lw., het Eng. schip *Forster* van Liverpool naar Adelaide 65 dagen reis.

18 Aug. Op 33° 13 Z. Br., 22° 54 Lw., het Eng. schip *Mystery* van London naar Bombay 50 dagen reis.

14 Sept. Op 39° 39 Z. Br., 49° 47 Chr. Lw., het Eng. schip *Jam Erving* van Liverpool naar Ceylon 80 dagen reis.

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Oct.	16 Nederl. Indisch	Ellen	J. C. Lebert	Samarang	12 Oct.	John Pryce en co.
»	— » »	Columbus Almansoor	Said bin Sahil.	»	— »	Coulster.
»	— » »	Balheer	Mohamat Ariep	Bandjermassing	20 Sept.	D. N. Buijs en co.
»	— » »	Batavia	Tan Ingiok	Pecalongan		Gezagvoerder.
»	— » »	Anna Johanna	Valberg	Soerabaya		Jacometti en co.
»	— » »	Rosalie	Doela	Indramayoe		Gezagvoerder.
»	17 Nederlandsch	Erasmus		Rotterdam.		G. Suermondt en co.
»	— Belgiesch.	Pilitak		China		»
»	— Hamburgsch.	Aprett		Hamburg.		Metzendorf, Wilmans en co.
»	— Nederlandsch	Elisa Susanna	Carst	Soerabaya		van Ommeren, Rueb en co.
»	— »	Zeevaart.	Knaap	»		B. Kopersmit en co.
»	— »	Vier Gebroeders	Wiegminck	Samarang.		»
»	— Nederl. Indisch	Hok Tjing		Soerabaya		D. N. Buys en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Oct.	15 Nederlandsch	A. R. Falck	P. van Duyvenbode	Soerabaya.
»	— Deensch	Courier	Krabb	Australie.
»	16 Fransch.	Bisson	F. Laroche	Samarang.
»	17 Engelsch	Queens Hill.	Mansy	Singapore.
»	— Nederlandsch	Vier Gezusters	P. Verschuur	Nederland.
»	18 »	Admiraal van Hoemskerk	P. Kley	Amsterdam.

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Antoinette Maria *	J. P. Hueser		Kreglinger, Dummler en co.
»	Alida Wilhelmina*	Doornbos		B. van Leeuwen en co.
»	Hollandstrouw.	J. C. Kreijer		Maclaine. Watson en co.
»	Anna en Eliza.	C. J. Jaski	Samarang en Soerabaya	Paine. Stricker en co.
»	Koophandel	H. de Boer		B. Kopersmit en co.
»	Fanny	J. van der Meulen		»
»	Johannes Marinus	van de Waal		»
»	Malvine	Z. E. de Jonge	Rotterdam	G. Suermondt en co.
»	Jacatra	Th. Buys	»	van Ommeren Rueb en co.
»	Cornelia*	H. Visser	Amsterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Telegraph	P. R. Rulofs	Samarang	Haager en Schuurman.
Nederl. Indisch	Naga Laut	J. Winter	»	John Pryce en co.
» »	Ellen	J. C. Lebert	»	»
» »	Balheer	Mohamet Ariep	Riouw	D. N. Buijs en Co.
» »	Columbus Almansoor.	Said Sakil		Coulster
» »	Madanie	Sech Bahreso	Padang	»
» »	Tiang Say.	Lim Tikhie	Cheribon	»
» »	Faulke Nasser	Sech Bauseer	Soerabaya.	»
» »	Noordpol	Sech Alie Bauseer		»
Chinesch.	Time	Haddon		McEwen en co.
Russisch.	Onni	R. Albrecht		Kreglinger, Dummler en co.
Engelsch	Metropolis	Lange	Singapore.	Hughan.
»	Providence	Thornyclift	Liverpool	McEwen en co.
»	West	R. L. Jones	London	Martin, Dyce en co.
»	Phoenix	J. Bannister	Californie.	Maclaine, Watson en co.
»	Rialto	G. Main	Singapore	Pitcairn. Syme en co.
»	Kirkman Finlay	Mc. Kirdy.	Engeland	Morgan, Melbourn en co.
Amerikaansch	Adjastor		Holland	Metzendorf, Wilmans en co.
Pruis.	Brant			Busing, Schröder en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
Oct.	6 N. I.	Columbus Almansoor	Said Sahil	Griesee.
»	7 Ned.	J. C. Schotel	van Beest Holle	Soerabaya.
»	9 N. I.	st. Banda	F. H. Schmidt	Batavia.
»	— »	Anna Johanna	W. A. S. Valberg	Soerabaya.
»	— Ned.	Cornelis Smit	H. H. Ruhaak	Batavia.
»	10 N. I.	Polkus Sa-ada	Mo Hoesin	Sumanap.
»	— »	Tjan Goan	Sie Ik Hien	Riouw.
»	11 N. I.	Zein	Sech Alie	Sambas.
»	— »	Atiat Rachman	Sech Said	Sandelh. eil.
»	— Ned.	Schoon Verbond	J. Veenstra	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Oct.	5 Gouv.	schoener Anadyomene	Bloijs v. Treslong	k.st. o. d. N.
»	6 Ned.	Cornelia.	H. Visser	Batavia.
»	7 Eng.	Zuma	C. Munro	Australie.
»	8 Deen.	Courier	E. Krabbe	Batavia.
»	11 N. I.	Balhair	Mohamat Arip	»
»	— »	Ellen	J. C. Lebert	»

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl. Indisch	Bintang Anam.	S. van Hulstyn	China	Gezagvoerder.
» »	Ting Goan	Njo Ing	Singapore	»
» »	Jeodoel Wadoet	Said Asegaf.		»
» »	Justina	M. P. Deibel	Padang	»
» »	Polkus Sa-ada	Mo Hoesin	Pontianak	»
» »	Anna Johanna	W. A. S. Valberg	Batavia	»
» »	Tjan Goan	Sie Ik Hien		»
Fransch.	Coquimbo	Wannebroucq	Havre	van den Broek en Veeckens.
Nederlandsch	Schotel	J. P. van Beest Holl	Nederland.	Dorrepaal en co.
»	Cornelis Smit	H. H. Ruhaak	»	MacNeill en co.

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
Oct.	7 N. I.	Asultanie	Said Assegaf	Balie (Amp.)
»	8 »	Krabbe	Mardam	Pascerocan.
»	— »	Bacht Mastora	Said Albabasey	Samarang.
»	— »	Julia	Moeloet	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Oct.	6 N. I.	Adenan	Kamarodin	Sampit (Bor.
»	— »	Machmodie	Sech Sjowie	Banka.
»	8 »	Little Tot	Katjoong	Passarocan.
»	9 »	Hoksing	The Tiongsang	Riouw v. B.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Anna en Eliza*: de heeren *Macare*. — *J. L. van Leeuwen*. — *W. F. Goymans*.

Met het Ned. schip *India Pakket*: de *Horlebrink*.

Met het Eng. schip *Rialto*: de heer *Brooks* en *echtgenoot*.

Met het N. I. schip *Ellen*: de heer *J. A. J. van den Bissen*. — Mevr. de Wed. *Wanenhegen* en *familie*.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. schip *Pindadi Mas*: 70 Inlanders, 2 vrouwen, 1 kind, en 1 bediende.

Met het Ned. schip *Vier Gezusters*: de heer *C. Tromp*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 14 to ten met den 18 October* 1854.

AANVOER.

Van Padang per ned. schip *Oost-India Pakket* gez. Bakker agenten N. H. M.

1 kt. behangel papier. 1 do. ijzerwerk. 5070$^{72}/_{100}$ pic. koffij. 100 do cassia. *Order*.

1 kt. matrozen messen. 1480 pic. koffij. 275 do. benzoin. 18 do. was. 72 do. indigo. *Lim Hoa*.

20 ks. $^{8}/_{4}$ adr. rood katoen. 2 do, $^{7}/_{4}$ do. idem. 23$^{1}/_{2}$ pijp. rozijnwijn azijn. 250 keld. genever. *N. H. M.*

Van Bandjermassing per ned. ind. bark *Abdul Hassim* gez. Said aloe Alkadrie.

10$^{20}/_{100}$ pic, was. *f* 16.000.— recepiss. *N. H. M.*

15.000 ps. kadjangmatten. *Gezagv.*

400 tonn. steenkolen. *Gouvernement.*

Van Padang per ned. schip *Hollands Trouw* gez. Kreije agt. Maclaine Watson en co.

240 pic. kasein. 12$^{76}/_{100}$ do. zw. peper. 67 do. gomelastiek. 50 do. koffij. 102 ps. buffelhuiden. *Pursis en co.*

1467$^{21}/_{100}$ pic. koffij. *Kopersmit en co.*

85 pic. rotting. 380$^{28}/_{100}$ do. koffij. *Agenten.*

1000 pic. koffij. *Kreglinger Dummler en co.*

1800 » » *Tjia Kiokbie.*

13$^{26}/_{100}$ pic. notenmuscaat. *Paine Stricker en co.*

21 kn. roodewijn. 4 do. macaronie. *Gumprich.*

Van Glasgow per Eng. schip *Rialto* gez. George Main agt. Pitcairn Syme en co.

25 ks. provis. 147 md. 3 vn. aardewerk. 388 coll. manufact. *Agent*

19 coll. manufact. *MacEwen en co.*

150 coll. drank.. 17 do. machinerien. 163 do. manufact. *Adam en co*

98 coll. manufact. *Martin Dyce en co.*

31 » » *Maclaine Watson en co.*

18 tonn. steenkolen. *Order.*

70$^{1}/_{2}$ tonn. ijzer. 200 [illegible] dranken. 19 do. manufac. 40 tonn. steenkolen. *Lading voor Singapore.*

Van Amsterdam per ned. schip *Anna Elize* gez. Jaski agenten Kopersmit en co.

1 kt. boeken. *v. H. Noman en Koff[illegible]*

4 bls. kurken. *Landberg en zoon.*

1 kt. hoeden. *Honig en Stevenson.*

12 md. rum. *v. d. Biesen en zoon.*

54 kn. wijn. *Vaupel en co.*

20 vn. » *Wyss.*

10 kn. stoelen. *Steinmetz.*

62 coll. provis. *John Pryce en co.*

5 coll. koopmanschappen. 85 vn. bier. 138 coll. provis. 75 hamm. 15 ps. ger. vleesch. *Busing Schröder en co.*

5 ks. garen. 22 do. manufact. 1 vt. bier. 10 bn. koffijzakken. *Kreglinger Dummler en co.*

10 coll. koopmanschappen. 13 do. manufact. *Moormann en co.*

19 » ijzerwaren. 1 do. manufact. *Haager en Schuurman.*

100 hammen. 600 vs. boter. *v. Ommeren Rueb en co.*

31 coll. provis. 1 kt. porcelein. *v. d. Broek en co.*

89 coll. manufact. *Tiedeman en v. d. Burg.*

100 » » *Agenten.*

200 kn. wijn. *Bahre en Kinder.*

100 vt. bier. *Order.*

30 vn. bier. 60 coll. manufact. *de Weerdt Ruyl en co.*

50 leggers. *Agenten.*

75 ks. specie. (*f* 300,000) 1 kt. boekwerken. 51 do. drukkerij behoeften. 363 vn. vleesch. 120 bn. goeniezakken. 611 kn. katoen. 52590 ℔ touwwerk. *N. H. M.*

50 hammen. 35 ps. ger. vleesch. 17 ks. provis. *v. Leeuwen.*

84 ps. zoetemelkschekazen. 50 do. leidsche do. 2 ks. edammer do. *Gezagv.*

UITVOER.

Naar Singapore via Banca en Riouw per ned. ind. st. schip *Koningin der Nederlanden* gez. Deighton agt. Maclaine Watson.

Lading voor Singapore.

2 kn. spiegels. 4 eur. stoelen. *de Fiennes.*

1 daguerriotijpe toestel. 6 bn. garen. *E. Moormann en co.*

1 bl. manufact. *Metzendorff Wilmans en co.*

1 paard. *Agenten.*

1 paard. *Niederer.*

2 paarden. 6 kn. kazen. *Joakim.*

196 pic. suiker. *Ko Tsangtjaij.*

5 kn. geweren. uit het entrep. voor Samarang *Knagge en co.*

Lading voor Palembang.

2 kn. milt. goederen. 100 anker vaatjes. 1e *Agt. Pakhuismeester.*

Lading voor Muntok.

3 kn. div. ijzerw. 1 vt. zw. teer. 12 do. koolteer. 4 kn. glasruiten. 2 *Alg. Pakhuismeester.*

2 kn. wijn. 1 do. madera. 2 vn. bier. 1 kt. suikerwerk. *Platen.*

7 kn. roodewijn. 1 do. teneriffewijn. 3 do. saubern. 6 do. champagne. 1 do. vrucht. op water. 1 do. eur. provis. 1 do. kasen. 1 do. div. 1 do. suikerwerk. 1 keld. zuren. 3 md. seltz. water. 2 do. boter. *John Pryce en co.*

9 pic. zaadpadie. *MacNeill en co.*

Lading voor Banca.

5267 sp. matten. *f* 10,000 papiergeld. *Reijnst en Vinju.*

f 185183 specie. 26 vn. gezt. vleesch. 33 do. spek. 4 do. azijn. 35 keld. genever. *Havenmeester.*

10 vn. bier. *Maclaine Watson en co.*

Naar Bordeaux via Samarang per Fr. schip *Bisson* gez. Laroetre.

600 pic. gomelastiek. 50 do. rotting. 420 do. gom dammer. 17 do. gutha percha. 50 do. buffelhoorn. 370 do. koffij. *Suermondt en co*

1 vt. vleesch. *Agenten.*

Naar Amsterdam per ned. schip *de Amstel* gez. Rademaker.

600 pic. tin. 125 do. rotting. 8228 do. koffij. 1272 do. do. brasil. 2429 bn. [illegible] *N. H. M.*

[illegible] *meester.*

Naar Boston via Singapore per Am. schip *Sarap* gez. Young. agt. Paine Stricker en co.

100 bn. shertings. 8 coll. hammen. *aan boord gebl. lad. v. Boston.*

1080 pic. gomelastiek. 800 do. koffij. 233 do. rotting. 25 keld. genever. uit entrep.) 1 st. van een rijstmolen. *Agenten.*

Naar Nederland per ned. schip *Vier Gezusters* gez. Verschuur agt. Kopersmit en co.

2 ks. inl. confituren. 1 ks. gember. 1 trommn. kleedjes. 1 do. suiker werk. 1 kn. inh. portret. *K. Andreas.*

98$^{32}/_{100}$ pic. cubeben. 50 do. rotting. 5021$^{32}/_{100}$ do. suiker. 1296 ℔ indigo. *v. d. Broek en Veeckens.*

112 pic. rotting. 7039 do. rijst 1370 do. suiker, 24 do. gomelastiek 7 do. kaneel. 4$^{05}/_{100}$ do. notenmuscaat. $^{72}/_{100}$ do. foelie. 13$^{20}/_{100}$ do paarlschelpen. uit entrep.) 3148 ℔ thee. 1500 ps. buffelhuiden. 200 do. kochuiden. *Bahre en Kinder.*

Naar Adelaide per Deen. schip *Courier* gez. Krabb agt. Busing Schröder en co.

17 pic. rotting 165 do. suiker. 150 do. rijst. 2$^{1}/_{2}$ foelie. *Agenten.*

1100 pic. suiker. 160 do. koffij. *MacNeill en co.*

3 pic. rotting. *Gezagv.*

100 pic. suiker. *van den Broek en Veeckens.*

175 pic. koffij. *Wermuth en co.*

2 pic, wildenoten muscaat. *Hunter Houghton en co.*

80 pic. zw. peper. *Maclaine Watson en co.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaya *van den 9 tot en met den* 10 *October* 1854.

AANVOER.

Van Batavia per ned. ind. schip *Julia* gez. Moeloet.

15 kn. cognac. 10 kt. tin. 100 paks. soep. 6 kn. hesshnit. 1 do. kramerijen. 10 do. wijn. 9 do. doeken. 10 do. champagne. 2 st. ijzeren ledikanten. 12 kn. lijnwaden. 10 pakk. schoppen. 3 kn. kain pendjangs. 2 bn. java linnen. 5 kn. adr. rood doeken. 3 do. neteldoek. 2 bn. bombazet. 2 kn. gaas. 8 do. wit katoen. 4 do. rood do. 19 dc. thee. 1 do. katoen. 2 do. knoopen. *MacMillan Marten en co.*

4 kn. en bn. chitsen. *Mehlbaum.*

1 kt. koralen en lijnwaden. 17 kn. garens. 10 kn. parapluien. 1 bl. katoen. *Hoekstra Gijsing en co.*

1 kt. lederwerk. *Fraser Eaton en co.*

25 keld. lijnolie. 10 pak. touwwerk. 1 bl. zeilgaren. *Adam en co.*

Van Balie per ned. bark *Asultanie* gez. Said Hoksmat.

115 koij. rijst. *Said Aboebakar bin Sech Asegaf.*

UITVOER.

Naar Riouw en Batavia per ned. bark *Hoksing* gez. The Tiongsan.

280 pic. dadels. 40 do. amandelen. *Johan.*

52 blikk. gas en 11 led. gasblikken. 1 schuitje. 1 kleerkast. 1 koffer 1 kt. 1 martavaan. 3 leksteenen. *v. Bee[illegible]*

39 bn. ongb. katoen. *Adam en co.*

539$^{17}/_{100}$ pic. suiker. 93 tonn. koelteen. *Boyl Cramer en co.*

f 2860 sp. matten. 4 kn. java sigaren. 2 corg. bat. sarongs. 40 corg. hoofddoeken. 5$^{17}/_{100}$ do. elendanch. $^{8}/_{8}$ do. hoofddoeken. 1 picols kamfer. *f* 600 sp. matten. div. [illegible]

6 kn. java sigaren, 1 do. la[illegible] *Lim Lieoen.*

90 pic. ketan rijst. *The Tiongsang.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.